

Izberite Gorenjsko kreditno banko za svojo banko

LETO XXIV. — Številka 77

Ustanovitelji: obč. konference SZDL
Jesenice, Kranj, Radovljica, Sk. Loka
in Tržič — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. Glavni urednik Anton Miklavčič
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLASLO

KRANJ, sreda, 6. 10. 1971

Cena 50 par

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik.
Od 1. januarja 1958 kot poltednik.
Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko.
Od 1. januarja 1964 kot poltednik
in sicer ob sredah in sobotah.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Na cesti prvega reda na Polici pri Kranju, je v ponedeljek spet »počilo«. Turški državljani je po desni prehitel nekdo vozilo, ki je zavijalo v levo, pri tem pa je zapeljal na gramozni del cestišča. Njegov avtomobil je začelo zanašati, zato je trčil v osebni avtomobil Antona Dobnikarja iz Medvod, ki je pripeljal iz kranjske smeri. Pri trčenju je Dobnikarjev avtomobil odbilo s ceste, kjer je obstal na strehi, avtomobil turškega državljanca pa se je zaril v usek ob cesti. Voznik Dobnikar in sopotnik sta bila huje ranjena. Škode na vozilih je za 22.000 din. — Foto: F. Perdan

Na slavnostni akademiji v počastitev 50-letnice Golnika je v imenu pokrovitelja predsednika SFRJ pozdravil zbrane Vinko Hafner, podpredsednik IS Slovenije. Potem ko je na kratko orisal razvoj Golnika, je Vinko Hafner zaželel v predsednikovem in svojem imenu kolektivu Golnika še naprej uspešno delo. Zbranim zdravstvenim delavcem in gostom, med njimi je bila tudi članica izvršnega sveta Slovenije Zora Tomič, je nato spregovoril direktor Instituta za tuberkulozo in pljučna obolenja doc. dr. Bojan Fortič. Na slavnosti v Kranju so Institutu na Golniku podelili tudi zlati znak — priznanje jugoslovanskega rdečega križa za dolgoletna prizadevanja pri odkrivanju in zdravljenju tuberkuloze. Zlati znak za dolgoletno uspešno sodelovanje z rdečim križem je prejelo tudi 25 zdravstvenih delavcev. — L. M. — Foto: F. Perdan

Ob tednu otroka

Od 4. do 10. oktobra je teden otroka. Razumljivo, da v tem samem tednu ni moč zajeti širine z nekimi akcijami in dejavnostmi. Toda potrebno je, da se prav v tem

času zamislimo, kaj vse smo v zadnjem času napravili za naše otroke in kaj je še potrebno in tudi možno.

Letošnji teden poteka pod geslom ustvarjanja pogojev za uspešen razvoj vseh otrok. Se pravi, da bi morali misliti prav na vse, ne le na določene skupine in kraje. Od Bohinja do Kamnika, od Tržiča do Skofje Loke lahko pokazemo rezultate z novimi varstvenimi ustanovami, z razširitvijo dejavnosti podaljšanega bivanja na šolah in podobno. Bilo je precej storjenega zlasti v primerjavi z našimi možnostmi. Zelo uspešna in podprta z množičnim prizadevanjem vseh staršev je bila zadnja leta akcija za male šole, ki je brez predpisov in obveznosti zajela po naših občinah vse otroke do zadnjega naselja.

In vendar je še vrsta težav, neizpoljenih ciljev in neuresničenih želja in celo neskladnosti, kar nam včasih nanašajo težave današnje proizvodnje in delitve z vsemi posledicami socialnih razlik.

Prav letošnji teden pa opozarja na enakost do vseh. V Sloveniji imamo okroglo 90 odstotkov otrok zunaj organiziranega varstva. Približno to razmerje velja tudi za naše območje. Se pravi, da vse, kar imamo res lepo urejeno v teh ustanovah (vrtcih) po predpisih in še več, vse to je le za ozek krog — za vsakega desetega otroka. A kako se vzgaja, v kakšnih razmerah živi ostalih devet otrok?

Podobno bi se lahko zamislili ob vprašanju o podaljšanem bivanju na šoli, o malicah in prehrani otrok zunaj domačega praga, o brezplačnih učbenikih, o težavah otrok »vozačev«, o načrtnem usmerjanju, porabi otrokovega prostega časa in podobno. Sem prav tako sodi vprašanje pomoči staršem pri vzgoji otroka. Teden razmišljanja in 52 tednov dejanj naj bi omogočilo, da bi bil prihodnji teden otroka izpolnjen še z novimi nalogami, saj gre za naše naslednike, našo bodočnost.

K. M.

še meni
loško kavo
iz nove pražarne

IV. SEJEM OBRTI IN OPREME OD 9. DO 18. X. 1971

Trdne vezi za slovensko besedo

Nedavnega srečanja prijateljev koroških Slovencev, ki je bilo v delavskem domu na Jesenicah, so se poleg nekdanjih borcev-prostovoljcev za severno mejo in koroških partizanov udeležili kulturni in družbenopolitični delavci jeseniške občine. Na srečanju so sodelovali literarni ustvarjalci in prosvetni delavci: profesor Janko Messner, Andrej Kokot, Valentin Polanšek, Gustav Janusch in Stefan Pintar. Na prireditvi je nastopil tudi vokalni oktet SPD Danica iz Šentvida v Podjuni.

O medsebojnih prijateljskih stikih na kulturnem področju med Slovenci iz zamejstva in jeseniškimi kulturnimi delavci je predsednik ZKPO

Jesenice tovariš Joža Varl dejal:

»Ze vsa povojna leta so medsebojni stiki dokaj trdni, še posebno po letu 1955. Skoraj vsako leto smo se dogovarjali za medsebojna gostovanja pevskih zborov in raznih kulturnih skupin. Kmalu pa smo spoznali, da bo potrebno glede na to, da smo od sosednje Koroške malo oddaljeni in da tam preživja precej koroških Slovencev, vnesti v naše medsebojno sodelovanje več organiziranosti in še številnejše medsebojne obiske in izmenjave gostovanj. Ze lani, ko smo na Jesenicah ustanovili kulturno-umetniški klub Tone Čufar, smo povabili k sodelovanju literarne ustvarjalce oz. stran

Karavank. Le-ti so zares sodelovali v vseh prilogah jeseniškega Zelezarja, Listih. In peto številko Listov smo namenili le pesnikom, literatom in ostalim umetnikom s slovenske Koroške. Pri vsem tem se moramo zavedati, da ti ljudje z besedno umetnostjo zelo veliko prispevajo za ohranjanje in razvijanje slovenskega jezika na Koroškem.

Lani smo na pobudo občinskega odbora ZZB NOV Jesenice skupaj z občinsko konferenco SZDL in občinsko Zvezo kulturno-prosvetnih organizacij priredili prvi večer prijateljev koroških Slovencev. Pred nedavnim smo ga ponovili. Namen teh večerov je v tem, da bi bilo naše medsebojno sodelovanje stalno, organizirano. Z organizirano obliko delovanja bi podpirali koroške Slovence pri uresničevanju njihovih zahtev za ohranjanje slovenske besede in za krepitev slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Izredno koristni in spodbudni so naši stalni stiki z Zvezo slovenskih organizacij na Koroškem, s koroško prosvetno zvezo in Zvezo koroških partizanov. Seveda sodelujemo tudi z drugimi, tistimi, ki so v svojih delovnih programih posvetili prvenstveno skrb za ohranjanje slovenske narodne skupnosti. Iz vseh dosedanjih vezi pa se poraja nova vrsta oblik: naši in njihovi pevski zbori bodo organizirali več medsebojnih gostovanj, pripravljamo se na srečanje gimnazijcev celovške in jeseniške gimnazije, dijakov zadnjega letnika.

Naša prizadevanja se bodo usmerila tudi v opozorjanje na slabosti v našem vsakdanjem govoru in v pisanju. Vse prevečkrat pišemo imena slovenskih krajev na Koroškem v nemščini, tudi na razglednicah in prospektih, ki jih sami sestavljamo in tiskamo. Prav bi bilo, da bi pisali imena slovenskih krajev dvojezično — poleg nemškega bi postavili tudi slovensko ime kraja.

Glavni namen in bistvo našega medsebojnega sodelovanja pa ni le v tem, da izmenjavamo medsebojna kulturna gostovanja. S Slovenci, ki žive na Koroškem, moramo prihajati v neposredne, žive stike. D. Sedej

Volilne konference ZK

Sredi meseca se bodo v kranjski občini začele volilne konference organizacij zveze komunistov v delovnih organizacijah in v krajevnih skupnostih. Trajale bodo do 20. novembra. Do 25. decembra letos pa bo sklicana tudi ob-

Poslancev ni bilo

Na osnovi programa del regionalnega kluba poslancev za Gorenjsko in sklepa sekretariata kluba je sklical predsednik kluba gorenjskih poslancev Martin Košir včeraj dopoldne ob devetih v restavraciji kranjske mlekarne posvetovanje o sistemskih problemih kmetijsko živilskega kompleksa in s tem v zvezi o konkretnem položaju in dejavnosti Kmetijsko živilskega kombinata v Kranju. Kakor je razvidno iz vabila, je bilo posvetovanje obvezno za poslance republiškega in gospodarskega zbora slovenske skupščine, ki so bili izvoljeni na Gorenjskem, za poslance prosvetnokulturnega in socialnozdravstvenega zbora pa posvetovanje ni bilo obvezno. Ti naj bi se posvetovanje udeležili le, če jih problematika kmetijstva in predelovalne industrije posebno zanima. Na posvetovanje so bili prav tako vabljeni zvezni poslanci in predsedniki občinskih skupščin Domžale, Jesenic, Kamnika, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča. V programu poslan-

skega srečanja je bil razen razgovora tudi ogled mlekarne, obisk farme krav v Zabnici, ogled skladišča krompirja v Senčurju ter obisk Oljarice v Britofu.

Vendar so morali organizatorji posvetovanja eno uro po napovedani uri ugotoviti, da sta se posvetovanja udeležila le dva poslanca, in sicer Martin Košir, poslanec republiškega zbora in predsednik regionalnega kluba poslancev, in inž. Janez Eržen, poslanec gospodarskega zbora in direktor Kmetijsko živilskega kombinata Kranj. Sedem poslancev republiškega gospodarskega zbora se je sicer opravičilo, o ostalih 13 pa ni bilo glasu. Od ostalih vabljenih pa se je posvetovanja udeležil podpredsednik kranjske občinske skupščine Janez Sušnik, domžalski predsednik skupščine pa se je opravičil.

Organizatorjem posveta tako ni preostalo drugega, kot da so obljubili, da bodo posvetovanje ponovno sklicali. Upajmo, da bo udeležba boljša. —jk

KRANJ

● V Kranju oziroma v kranjski občini so se včeraj začele javne razprave o spremembah republiške ustave. Posebej bodo o spremembah razpravljali pravniki in gospodarstveniki. Razprave na terenu in v delovnih organizacijah bodo trajale do 12. oktobra. Ocena javnih razprav pa bo podana na seji občinske konference socialistične zveze 14. oktobra. A. Z.

RADOVLJICA

● Na Bledu se je v ponedeljek začel drugi mednarodni simpozij o alpskih mineralnih nahajališčih. Trajal bo do 8. oktobra. Na njem sodelujejo znani geologi iz Jugoslavije in tujine ter predstavniki nekaterih naših najpomembnejših rudnikov.

● Bled, 5. oktobra — S svečano proslavo 25-letnice zveze zdravniških društev Jugoslavije in s sprejemom, ki so ga v Golf hotelu pripravili republiški izvršni svet, skupščina občine Radovljica, zveza zdravniških društev Jugoslavije in slovensko zdravniško društvo, se je na Bledu začel III. kongres zdravnikov Jugoslavije. Trajal bo do 8. oktobra. Na njem pa sodeluje okrog 1500 zdravnikov iz vse države. Pokrovitelj kongresa je predsednik republike Josip Broz-Tito. A. Z.

SKOFJA LOKA

● Danes ob 16. uri je skupna seja občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti skupščine občine Skofja Loka. Odborniki bodo razpravljali o predlogu sklepa o proglasitvi prof. Franceta Planine za častnega občana Škofje Loke, o gospodarjenju v prvem polletju, pregledali bodo poročila o izvajanju stabilizacijskega programa v občini Skofja Loka, predlog odloka o spremembi in dopolnitvi statuta občine Skofja Loka, predlog odloka o spremembi odloka o uvedbi krajevnega samoprispevka za sofinanciranje izgradnje šolskih poslopj v občini Skofja Loka. Nadalje je na dnevnem redu informacija o delu pospeševalne službe za kmetijstvo, predlog odloka o premiji za kravje mleko za obdobje od 1. 4. do 31. 12. 1971, ter volitve in imenovanja. —jb

● V ponedeljek popoldne je bila v Škofji Loki seja sekcije za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL Škofja Loka. Na njej so razpravljali o težah starostnega zavarovanja kmetov in o akcijskem programu za delo sekcije v bodoče. V diskusiji o težah starostnega zavarovanja kmetov so se omejili predvsem na mnenja, ki so se pokazala na nedeljski uspeli javni razpravi v Škofji Loki. Kmetje so akcijo za starostno zavarovanje podprli, vendar so imeli nekatere pomisleke glede prispevkov. Ti bi morali biti prilagojeni zmogljivostim posameznikov. Po mnenju kmetov bi morala republika prispevati petdeset odstotkov sredstev, ki pa ne smejo biti iz kmetijstva. Prav tako mora jamčiti trajnost zavarovanja in redno izplačevanje pokojnin, prispevek pa naj se limitira na največ eno tretjino od letnega zneska pokojnine. Prav tako so postavili leto 1973 kot začetek izplačevanja pokojnin vsem nad 65 let stari in tudi ženskam. Če sredstev ni mogoče najti drugje, naj bi zaposleni prispevali določen odstotek sredstev od osebnega dohodka. Ob koncu je sekcija sprejela akcijski program za delo v bodoče. —jg

Program kluba poslancev

Regionalni klub poslancev za Gorenjsko je izdelal obširni okvirni delovni program za prihodnjih nekaj mesecev. Še ta mesec namerava klub pripraviti širše posvetovanje o dopolnitvah republiške ustave in srednjeročnem družbenem razvoju Slovenije. Ko bodo razpravljali o srednjeročnem družbenem razvoju Slovenije, bodo skupaj s predstavniki gorenjskih občinskih skupščin in družbenopolitičnih organizacij izoblikovali enotno stališče Gorenjske in ga posredovali republiški skupščini.

Za november sta na programu posvetovanje o resoluciji o nadaljnjem razvoju stanovskega gospodarstva v Sloveniji in o izvajanju sklepov in priporočil o nadaljnjem razvoju turističnega gospodarstva na Gorenjskem.

Na prvem posvetovanju bodo poslanci razpravljali o dokumentih posameznih občin, na drugem pa se bodo seznanili predvsem z uspehi letošnje turistične sezone in s pripravami na zimsko sezono.

Decembra so predvidena tri posvetovanja: o uresničevanju programa obrambne vzgoje na Gorenjskem, o telesni kulturi in samoupravnih skupnostih ter o izhodiščih občinskih resolucij za prihodnje leto. Na zadnjem posvetovanju bodo obravnavali predvsem vprašanja, ki se nanašajo na medobčinsko sodelovanje.

Januarja prihodnje leto bo najprej na programu posvetovanje o izhodiščih republiške resolucije za leto 1972. Na tem posvetovanju naj bi izoblikovali posamezna stališča k predloženemu dokumentu. Na drugem posvetovanju pa bi spregovorili o usmerjanju delitve dohodka v delovnih organizacijah.

Tem posvetovanjem bosta februarja sledili še dve posvetovanji o osnovni zdravstveni službi in o ustavi SFRJ ter SRS, marca pa posvetovanji o davčni politiki in financiranju razširjene reprodukcije. A. Z.

Varčujmo
namensko

pri
Gorenjski
kreditni
banki

V Termopolu izglasovali nezaupnico direktorju

Na razširjeni seji delavskega sveta Termopola iz Sovodnja, ki so se je udeležili tudi predstavniki krajevnih organizacij Sovodnja, predstavniki občinske skupščine in občinskega sind. sveta Škofja Loka, so pred štirinajstimi dnevi izglasovali nezaupnico direktorju inž. Jožetu Štucinu. Očitajo mu predvsem nespoštovanje samoupravnih odločitev in premajhno skrb za razvoj podjetja. Nezdrave odnose je bilo v kolektivu čutili že dalj časa, zato so na seji delavskega sveta 1. septembra imenovali posebno komisijo, naj pregleda delo direktorja in samoupravnih organov.

Podjetje še nima samoupravnih aktov in statuta. Član komisije, ki naj bi statut pripravila, je bil tudi direktor in čeprav ga je delavski svet večkrat opozoril, se seji ni udeleževal. Večkrat je DS direktorja Štucina tudi opozoril naj ne naroča nekurant material in naj se ne kopičijo zaloge, vendar teh sklepov ni upošteval. Nadalje je DS sklenil, da mora surovine naročati v soglasju z vodjo proizvodnje. Tudi tega ni upošteval.

SDK je zahtevala, da se v podjetju uvede evidenca materiala. Zato so odprli posebno delovno mesto, ki ga je zasedla direktorjeva žena. Ker se je čez čas pokazalo, da za to delo nima ustreznih kvalifikacij, je DS zahteval premostitev in razpis za novo delovno moč. Šele po večkratnih opozorilih je bil sklep izveden. Nadalje je direktor sa-

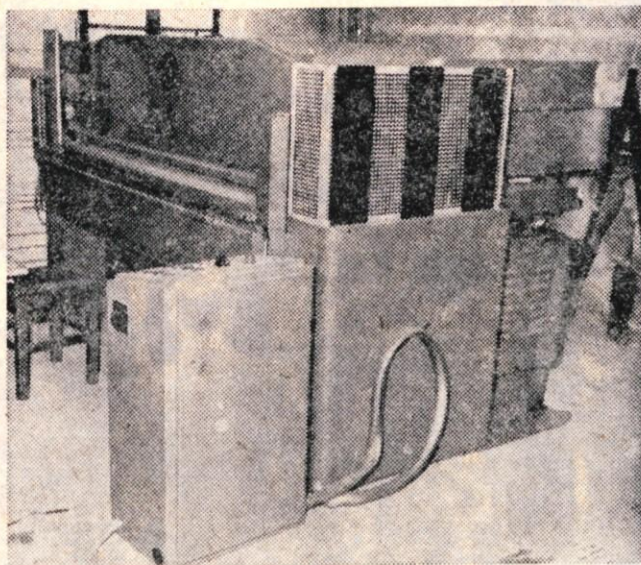
movoljno odobril letni dopust ženi, čeprav ji še ni pripadal in da ga je izkoristila celo več kot bi ga lahko po 11 mesecih službe, medtem ko delavke niso mogle dobiti dopusta niti ob boleznih otroka.

Spomladi se je triindvajset čevljarjev Obrtnega čevljarstva iz Sovodnja priključilo Termopolu, vendar do danes še nihče nima odločbe za delovno mesto. Nadalje očitajo direktorju, da svojega namestnika — tehničnega vodjo, ki ga je imenoval DS, sploh ni obvestil o odhodu na dopust in je podjetje ostalo brez izvršilnega organa.

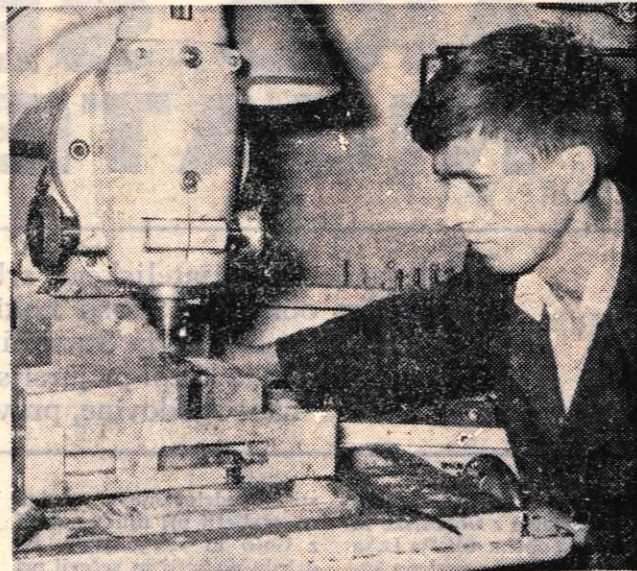
Veliko so v Termopolu letos pričakovali od sodelovanja s Tomosom. Za to tovarno, za IMV iz Novega mesta in Crvene zastave so namreč začeli izdelovati notranje obloge vrat in avtomobilov. Čeprav bi morale biti pogodbe že zdavnaj podpisane, še vedno delajo le po naročilu in so letos iztržili šele 70.000 din, pričakovali pa so najmanj 600.000 din dohodka. Verjetno ni vsega kriv direktor, vendar je odgovoren za poslovanje.

Na podlagi teh ugotovitev je delavski svet izglasoval nezaupnico direktorju, obenem pa so inž. Jožetu Štucinu ponudili, da ostane še naprej v njihovem kolektivu, vendar je to odklonil. Za boljše vodenje strokovnih služb in s tem tudi podjetja bi v Termopolu radi zaposlili več novih strokovnjakov, vendar jih ne morejo dobiti.

L. B.

Marca so v Termopolu kupili stroj za rezanje lesenitnih plošč. Veljal jih je 75 starih milijonov dinarjev. Ker pogodbe za izdelavo notranjih sten in vrat in streh avtomobilov s Tomosom iz Kopra in IMV iz Novega mesta še niso podpisane, stroj obratuje le z 10-odstotno zmogljivostjo. — Foto: F. Perdan

Predsednik DS podjetja Termopol iz Sovodnj Jože Jereb na delovnem mestu. — Foto: F. Perdan

Pomembna gospodarska vprašanja

Jutri se bosta na skupni seji sestala oba zbora kranjske občinske skupščine. V prvem delu bosta razpravljala o nekaterih pomembnih gospodarskih vprašanjih. Tako je najprej na dnevnem redu poročilo o polletnem gospodarjenju v občini in poročilo o polletni realizaciji proračunskih dohodkov in izdatkov. Po tem bosta oba zbora razpravljala o nadaljnjem razvoju ustanovljenega gospodarjenju v občini in o poteri stališčih gospodarskih organizacij na občinski stabili-

zacijski program za letos. Pri tej točki pa bodo odborniki razpravljali tudi o stabilizacijskih programih gospodarskih organizacij.

V nadaljevanju seje pa je predvidena razprava o odloku o ustanovitvi in organizaciji partizanskih enot in služb teritorialne obrambe v kranjski občini, o odloku o ustanovitvi štaba za civilno zaščito in združenega odreda civilne zaščite in o odloku o družbeni pomoči udeležencem NOV.

A. Z.

Največ izvozila Alples in Alpina

Občinska skupščina Škofja Loka je maja sprejela sklep, da tistim delovnim organizacijam, ki so lani izvozile na konvertibilno področje več kot deset odstotkov izdelkov, vrne iz ostanke občinskega proračuna 180 milijonov dinarjev. To stimulacijo za izvoz so prejeli Iskra in Alples iz Železnikov, Alpina Ziri in Sešir iz Škofje Loke. Čeprav ta denar v skupnem dohodku teh podjetij ne pomeni veliko, je občinska skupščina s tem hotela dati vsaj moralno spodbudo za povečanje izvoza.

Za letos je bilo predvideno, da bodo podjetja na loškem področju izvozila za 11,4 milijona dolarjev blaga. Od tega tri četrtine na konvertibilno tržišče. Toda rezultati prvih devetih mesecev niso prav nič razveseljivi. Izvoza je bilo le za 5 milijonov dolarjev, kar je komaj 5 odstotkov več kot lani v istem času in niti 40 odstotkov planirane vrednosti za letos. Na konvertibilni trg so prodali tri petine izvoženega blaga.

Alples iz Železnikov je izvoz podvojil, dosti ne zaostaja za njim Alpina iz Žirov, Sešir iz Škofje Loke pa je letos izvozil za dobrih 30 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju. Edino Iskra iz Železnikov je letos izvozila za skoraj dvajset odstotkov

manj kot v osmih mesecih lanskega leta. Enako uspešna kot Alples je v izvozu tudi Jelovica iz Škofje Loke.

Na zmanjšanje izvoza je delno vplivala svetovna monetarna kriza in 10-odstotna dodatna carinska zapora ameriškega trga in s tem tudi večja konkurenca v zahodni Evropi. Iskra in Alples, ki največ izvažata v Ameriko, so prizadeli tudi štrajki ameriških pristaniških delavcev, ker je za najmanj dva meseca ustavljen izvoz v ZDA. Nепrestano se tudi dražijo cene surovin in drugega reprodukcijskega materiala. Breme nosijo kolektivi, ki veliko izvažajo, kajti na svetovnem trgu cen ne morejo zviševati.

L. B.

TAKO SE KUJE PRIJATELJSTVO

Delegacija iz prijateljskega srbskega mesta Smederevske Palanke na obisku v Škofji Loki — Kmalu nasvidenje pri nas v Palanki, je bila želja Stanimira Ivanovića — Dolžnost mlade generacije je, da krepí prijateljstvo, ki se je rodilo v težkih dneh naše zgodovine, pravi Zdravko Krvina

Pred tremi meseci so nekdanji izgnanci z Gorenjske in delegacija občine Škofja Loka obiskali Srbijo — prelepo Sumadijo in mesto Smederevske Palanke. Kot tisti, ki so bili v tem mestu pristržno sprejeti pred tridesetimi leti, tudi nihče od ostalih ne more pozabiti pristržnega sprejema in velike pozornosti, ki so jo bili v vseh dneh obiska deležni in vsakem koraku. Za vse je bilo to nekaj nepozabnega. In prav zato je ob koncu obiska vsakdo izrazil željo po skorajšnjem ponovnem srečanju. Še posebno so to želeli predstavniki obeh občin, da bi se lahko dogovorili za še tesnejše sodelovanje.

Ni bilo treba dolgo čakati. Ob koncu preteklega tedna se je delegacija Smederevske Palanke odzvala vabilu Škofjelčanov in jih obiskala. Snidenje po treh mesecih je bilo spet pristržno. Po sprejemu pred stavbo škofjeloške občinske skupščine in namestitvi v Mjini hotelu Zorka so si člani delegacije, ki jo je vodil predsednik skupščine občine Smederevska Palanka Stanimir Ivanović, ogledali muzej na gradu in galerijo. Gosti so izrazili željo, da se vzpostavi sodelovanje med muzejskima ustanovama v obeh mestih. Povedali so, da bi bila pomoč škofjeloškega muzeja ob osnovanju muzeja — prav zdaj ga pripravljajo — v njihovem mestu izredno dragocena. Nasploh so ugotovili, da bi bilo sodelovanje na področju kulture lahko zelo široko. Ze prihodnje leto bo to potrjeno z udeležbo pionirjev likovnikov na Mali Groharjevi slikarski koloniji in z udeležbo na Groharjevi koloniji. Določeno je že tudi, da bo v aprilu gostovalo v Kranju in Škofji Loki njihovo gledališče, ki je eno najkvalitetnejših v Srbiji in pa, da bodo istočasno odprli tudi razstavo njihovih slikarjev v obeh gorenjskih mestih. Sicer pa se bo na tem področju sodelovanje res lahko izredno razširilo. Kot kaže, bo zaradi končnega dogovora o sodelovanju kmalu prispela v Škofjo Loko posebna skupina kulturnikov.

Popoldne so se gostje iz Srbije odpeljali v Selško dolino na ogled Alplesa in Iskre. Tudi tu so ugotovili možno-

sti za sodelovanje s sorodnimi podjetji pri njih — zlasti z Gošo in »20. julijem«. Po ogledu podjetij in večerji pri Zbontarju na Zalem logu je bil prvi dan obiska izpolnjen.

Petek dopoldne je bil namenjen ogledu nekaterih podjetij v Škofji Loki. Gostje so si v spremstvu gostiteljev pod vodstvom predsednika skupščine občine Škofja Loka Zdravka Krvine najprej ogledali tovarno LTH — obrata na Trati in v Vinharjih. Kot je bilo slišati, bi bili nekateri izdelki zelo zanimivi za njihove trgovine. Po ogledu je direktor Franc Braniselj povedal nekaj podatkov o njihovi tovarni.

Gorenjska predilnica je bila naslednja postaja. To je tovarna, ki že dalj časa sodeluje s tovarno trikotaje »Olga Milošević« v Smederevski Palanki. Tu se po mnenju vseh lahko vzpostavi še večje sodelovanje. To je med malico v njihovi jedilnici potrdil tudi direktor Franc Urevc. Gostje so bili navdušeni tudi nad sodelovanjem s Krojcem, ki so si ga člani delegacije ogledali zatem. Zelo bi bilo zaželeno, da bi bile trgovine v Smederevski Palanki založene s konfekcijo iz te škofjeloške tovarne, so poudarili gostje. Obenem pa bi zaradi precejšnjega preostajanja delav v Sumadiji lahko vzpostavili sodelovanje s tovarno »Olga Milošević« in odprli v Smederevski Palanki kak nov obrat. Iz besed direktorja Vinka Primožiča je bilo čuti, da bi bilo tako sodelovanje zelo dobro.

Še posebno so bili gostje veseli obiska v Elri, saj je v tej tovarni direktor njihov rojak Ljubomir Slavković. Pa tudi sicer kaže, da bo kmalu vzpostavljeno sodelovanje med Elro in njihovo tovarno »7. julij«. V tej tovarni naj bi začeli izdelovati televizijske stabilizatorje že prav kmalu. Pa tudi nekatere izdelke Elre bo kmalu moč dobiti v njihovih trgovinah.

Sonce se je že pomikalo proti zahodu in treba je bilo pohiteti na Stari vrh. Nekateri so imeli majhen strah pred sedežnico, a so ga kmalu pregnali. Ko so prišli na vrh, pa bi se bili nekateri peljali še parkrat gor in dol. Cutiti je bilo navdušenje nad pogledi po okoliških hribih. Ko so

pri Žgajnarju postregli še s štruktli in z domačo kapljico, je bilo razpoloženje na višku. Skoraj mrak je že bil, ko je delegacija prispela na ogled nove šole v Gorenji vasi. Ko smo že pri šoli, naj se spomnim želje gostov po sodelovanju med osnovnima šolama Zelezniki in Azanja ter Gorenja vas in Selevac, kjer bodo gradili novo šolo.

Zvečer so se v Domu pod Planino na Trebiji nadaljevali pogovori, ki so se začeli prejšnji večer. Na njih so sodelovali tudi predstavniki Alpine iz Zjrov, ki so bili izredno dobrodošli. Kmalu so namreč ugotovili možnosti za odprtje njihove trgovine v Smederevski Palanki in za odprtje obrata pri njih, v katerem bi lahko zaposlili večje število delavk, ki sicer ne morejo najti zaposlitve. Vendar pa so možnosti za sodelovanje na vseh področjih res tako velike, da zdaj ne bi mogel vseh omeniti.

Po končanem uradnem srečanju je Aco goste najprej postregel s tropinovcem in hlebom domačega kruha ter salamo. Sicer pa ob taki postrežbi — še na nagejčke Aco ob koncu ni pozabil in ga je

vsak dobil — veselega razpoloženja kar ni hotelo biti konec. Svoje so prispevali še »Fantje s Praprotna«, ki so do konca neutrudno prepevali. Res, kar težko je bilo končati in se posloviti od Doma pod Planino.

Seveda je naslednji dan kljub kratkemu spanju vse potekalo po načrtu. Avtomobili s člani delegacije so zavili proti Koroški. Po kratkem postanku v Celovcu je goste v Selah sprejel župan tega kraja Herman Velik. Žal pa je bilo časa malo in treba je bilo pohiteti na kosilo v Bohinj. Po kosilu pa so gostje na posebno željo v mraku odšli z gondolo še na Vogel. Pravzaprav ne vsi. Nekaterim so se zdele strmine le prehude.

Tako je bil obisk skoraj končan. Na skupni večerji v Škofji Loki so gostitelji v spomin gostom poklonili risbe Petra Jovanovića, plošče ansambla Lojzeta Slaka in znane loške kruhke. Sicer pa, kaj bi še razpredal misli. Ze na prvi pogled so možnosti za sodelovanje izredno velike in prijateljstvo, ki klije že trideset let, je, lahko bi rekli,

močno vzplamtelo. Treba je le poskrbeti, da bo tako ostalo.

Ob koncu sem za kratki izjavi zaprosil še predsednika obeh občin.

STANIMIR IVANOVIĆ — »Vtisi, ki jih nesemo s seboj, so izredni. Pa naj bo to navdušenje nad toplim sprejemom ali nad vsem tistim, kar smo pri vas videli. Veliko je dosegla občina Škofja Loka na vseh področjih in vse to bo za nas močan navdih, da se tudi mi potrudimo. Prijateljstvo, ki je začelo pred tridesetimi leti v posebnih razmerah, se je letos še posebno okrepilo in upamo, da bo sodelovanje v prihodnje vse bolj bogato. Zato smo dolžni veliko zahvalo našim gostiteljem, ki so nam omogočili ogled nekaterih delovnih in kmetijskih organizacij ter dela občine s čudovitimi pejsazi. Upam, da bo vsako nadaljnje srečanje nov korak pri ustvarjanju skupnih idealov. Še enkrat najlepša hvala za vse tisto, kar smo lepega doživeli pri nas, in kmalu na svidenje pri nas v Palanki.«

ZDRAVKO KRVINA: »Mislim, da je posebno pomembno, da se prijateljstvo med obema mestoma krepí prav ob 30-letnici težke preizkušnje, ko so Palančani sprejeli Slovence, ne da bi jih poznali, v svoje domove kot prijatelje in jim nudili vse tisto, kar je bilo v tistem času mogoče. Želim, da mlade generacije v vseh mogočih oblikah sodelovanja to prijateljstvo nadaljujejo. To naj bo zahvala vsem, ki so v najtežjih dneh naše zgodovine na oltar domovine darovali tudi svoja dragocena življenja.

Prijatelji iz Srbije so v nedeljo prek Velenja in Radencev odpotovali domov. Kmalu na svidenje, dragi prijatelji!
J. Govekar

Gostje iz Smederevske Palanke so se ustavili tudi ob spomeniku Antonu Ažbetu v Dolenčicah pri Javorjrah. Pot iz Selške doline prek Starega vrha v Poljansko dolino jih je navdušila. — Foto: J. Govekar

Dobra krma - stalna skrb za živino

Osnova, ki naj bi jo upošteval vsak živinorejec. Kaj menita o tem dva kmeta, ki sta se specializirala za živinorejo in mlečno proizvodnjo?

Marjan Korenčan

osvežimo z liskami. Nasvet sem sprejel tudi zaradi tega, ker kaže, da krompirja več kmalu prodati ne bomo mogli in da se bo treba slej ko prej specializirati za živinorejo, zgraditi večje hleve in sejati boljše krmo. Pred štiri leti sem tako kupil v Leobnu v Avstriji dve kravi simentalke pasme. Samo ena je že takrat stala 700.000 dinarjev! Najprej sta imeli po 12 litrov mleka, danes pa že po 20 litrov na dan. Zadovoljen sem z njima, lepa teleta dajeta in dobro sta rejeni. Binco, ki je bila prva v Naklem, in ki ima že dve teleti, pa sem kupil v Frekmurju.

Zanimivo je bilo slišati, koliko krme in gnojil porabi Korenčan, da nasiti 13 krav in 5 telic.

»Na travnike dam 3000 kilogramov žindre, poldrugo tona kalijeve soli, razen tega pa še dušična gnojila. Travo posušim, siliram pa le koruso. Imam silos, ki ima 65 ku, bičnih metrov prostornine. Letošnje seno je tako slabo, da ga krave skoraj jesti nečejo, dela z njim pa je bilo trikrat več. No, seveda, živini postrežem tudi z močnimi krmili, in sicer 2 kilograma dnevno za eno žival. To je kar dobro, vendar ne vem, kako bo naprej. Kilogram krmil stane 2 dinarja, za liter mleka pa dobim okrog 1,45 dinarja. Razumljivo, da to ne gre skupaj. Med cenama bo treba najti ugodnejše razmerje.«

Čeprav smo med množico gorenjskih živinorejcev izbrali le dva, in to v neposredni bližini Kranja, je kljub temu jasno, koliko dela in skrbi povzročajo dobre krave. Razen tega pa tudi veliko stroškov, ki jim je kos le živinorejec, ki ima v hlevu precej lepših krav.

J. Košnjek

Vnetje sluhovoda psa in mačke

Pes in mačka obolita razmeroma pogosto za vnetjem zunanega sluhovoda. Vzroki bolezni so zelo različni in bolezen se začne ponavadi z neizrazitimi znaki. Živali postajajo nemirne in otresajo z glavo, tema znakoma pa se pridruži tudi bolečina ob pritisku na koren uhlja obolelega očesa. Na pritiskanje korena ušesa je slišati iz ušesa smokanju podobne šume. Bolezen se lahko zaplete do take mere, da jo zelo težko — če jo sploh lahko še — pozdravimo. Zato moramo ob ugotovitvi vnetja v ušesih psa ali mačke nemudoma poiskati pomoč žvinozdravnika. Vztrajno stresanje in nagibanje glave živali je zadosten razlog, da posumimo na bolezen.

Kot smo že omenili, so vzroki vnetja v ušesu lahko zelo različni. Pogosto obolijo dolgodlakci psi in psi z velikimi visečimi uhlji. Pri teh živalih se sluhovod ne čisti dovolj dobro in v njem zastaja ušesno maslo, ki razpada in draži sluznico sluhovoda. Podobno draži sluznico ušesa tudi prah ali voda, kar je pogosto pri psih z zelo kratkimi in kupiranimi uhlji. V uho lahko zaidejo tudi tuji predmeti, npr. ječmen, bilke trave ali podobno. Včasih povzročijo vnetje ušesni paraziti, npr. garje. Posebno skupino vzrokov vnetja ušesne sluznice tvorijo vsi tisti čimtelji, ki izzivajo ekcem. Ti so lahko zelo različni npr. kot posledica napačne prehrane, motenj v presnovi organizma ali pa porušene hormonalnega ravnotežja. Zato je tudi zdravljenje bolnega sluhovoda različno in ga predpiše žvinozdravnik šele po natančnem pregledu bolnega ušesa in živali. Poleg tega, da se očisti sluhovod in zdravi vnetje v ušesu, je potrebno včasih dati oboleli živali tudi posebna zdravila. Nasploh velja, da je treba odkriti prvotni vzrok bolezni in ga odstraniti z ustreznim zdravljenjem. Danes so precej v rabi zdravila iz hormonov nadledvične žleze in antibiotikov, ki dostikrat zelo učinkovito pomagajo.

dr. S. Bavdek

malna pot za zamenjavo hleva.«

Napak bi mislili, da se je proizvodnja mleka zaradi tega povečala čez noč. Nekaj

Janez Drinovec

časa je celo stagnirala, potem pa je začela stalno naraščati. Leta 1967 je oddal Drinovec 18.000 litrov mleka, leta 1968 pa že 22.000. Sedaj pri Drinovčevih molžejo 9 krav. Trenutno dajejo v mlekarno dnevno 50 litrov mleka, so pa obdobja v letu, ko ga oddajo tudi 100 litrov ali več. Od mleka je zato tudi največ dohodka. Gozda pri Drinovčevih nimajo veliko, prav tako pa se tudi s krompirjem ne ukvarjajo preveč intenzivno.

Vendar pa terja proizvodnja mleka veliko truda in časa. Za krmljenje 17 glav živine porabijo pri Drinovčevih le 3 ure, vendar pa vzame veliko več časa priprava krme. Domača krma in silaža morata biti vedno v najboljšem redu. Pri Drinovčevih zato nobena krava ni dobila več kakor tri kilograma močnih krmil na dan, čeprav je ob današnjih cenah krmil že to precejšen strošek. Krmil pa lahko ponagaja še vreme. Tako, kot na primer letos pri prvi košnji.

»Krave je treba pripraviti do tega, da dobro molžejo,« pravi izkušen živinorejec Drinovec iz Podbrezj. »Osnova za vsakega živinorejca je vsakodnevna skrb za živino. Če se tega živinorejec ne zaveda, je boljše, da nima živali v hlevu. Seveda so pomembni tudi pogoji za živinorejo. Vendar, kdor ima voljo in veselje, te pogoje sčasoma lahko ustvari...«

Marjan Korenčan iz Naklega je enakega mnenja. Tudi on sodi, da sta dobra krma in skrb za živino osnovna pogoja za dobrega živinorejca.

»Dolgo se že ukvarjam z živinorejo in sem bil takoj za svetlo lisasto pasmo. Te krave so težje, so dobre mlekarice, imajo pa tudi veliko kvalitetnega mesa. Prej sem gojil cikasto pasmo, vendar sem jo počasi zamenjeval. V hlevu imam še eno ciklo, vendar bo po planu še letos odšla.«

Korenčan je nato pripovedoval, kako je cikasto pasmo zamenjeval z lisasto.

»Zadruga nam je stalno svetovala, naj svoje hleve

vplival tudi slab gospodarski položaj. V tovarni zagotavljajo, da bodo dali do konca letošnjega leta na trg že prvih sto traktorjev.

— jk

Traktorji iz Črnomlja

Izvedeli smo, da bodo v tovarni Belt v Črnomlju, ki se je lani združila z ljubljanskim Cosmossom, začeli izdelovati traktorje. Na to preusmeritev tovarne je delno

Večji odkup kmetijskih pridelkov

Podatki o letošnjem odkupu kmetijskih pridelkov v Sloveniji kažejo, da se je odkup skoraj vseh proizvodov povečal. Izjema je odkup jajc, kjer smo ostali na lanskem ravni. Odkup ostalih pridelkov pa se stalno izboljšuje. Tako se je letošnji od-

kup mleka v primerjavi z lanskim povečal za 8 odstotkov, odkup prašičev za 17 odstotkov, odkup klavne govede za 20 odstotkov, odkup perutnine za 43 odstotkov, odkup vina za 41 odstotkov in odkup drv za 14 odstotkov.

— jk

Tečaji likovne vzgoje

Center za estetsko vzgojo, ki deluje v okviru Osrednje knjižnice Kranj, je tudi letos pripravil krožke in tečaje. Za predšolske otroke, pionirje in odrasle tečaje estetske vzgoje, za pionirje in odrasle tečaje filmske vzgoje in za mladince lutkovne in plesne šola, kasneje pa naj bi Center skrbel tudi za kulturni razvoj mladinskih in disco klubov.

Tečaj likovne vzgoje za najmlajše in pionirje bo trajal

vse leto in sicer dvakrat tedensko po dve uri. Vodil ga bo Štefan Simonič. Namen krožkov je vzbuditi v otroku zanimanje za likovno umetnost, ga naučiti barvne kompozicije, letos pa se bodo poskusili tudi v modeliranju. Večkrat letno bodo izdelke tudi razstavili.

Starši lahko otroke vpišejo v vse krožke in tečaje še do 15. oktobra. Vpisnina je 70 din in jo lahko vplačajo v dveh obrokih. Za ta denar pri Centru kupijo vse, kar otroci potrebujejo v krožku, vzgojo pa financira kulturna skupnost. Tisti, ki so vpisani v jezikovni krožek, lahko obiskujejo tečaje likovne vzgoje zastoj.

L. B.

Folkloristi Sava začenjajo novo sezono

O folklorni skupini Sava iz Kranja smo letos že pisali. Najbrž se še spominjate zapisa o velikem uspehu skupine na tekmovanju v Gorici v Italiji. No, in pred začetkom sezone, ta se za Kranjčane začne 4. oktobra, sem za odgovore na nekaj vprašanj zaprosil vodjo skupine Andreja Košiča. Zaupal mi je, da se je za folkloro navdušil v študentskih letih. Plesal je pa folklorni skupini »France Marolt«. Tečaj koreografije je napravil lani, doslej pa je bila koreografija še vedno po vzoru ljubljanske skupine. Cisto na uho: prav

zdaj pripravlja Andrej s skupino novo točko, ki bo kmalu prvič izvajana.

»Najbolje bo, da povem za začetek nekaj o dosedanjem delovanju skupine.« je predlagal Andrej. »Delamo že peto leto. Najprej je bilo v skupini sedem parov — vsi iz tovarne Sava. Takrat smo naštudirali del belokranjskega spleta, ker je najlažji in najbolj enostaven. Skupina je kmalu po tistem gostovala v Nišu. Skoraj zagotovo bi v jeseni istega leta razpadli, če ne bi poiskali drugačne rešitve. Poiskali pa smo zelo dobro rešitev. V skupino smo vključili tudi plesalce iz drugih kolektivov in nasploh vsakega, ki je hotel sodelovati. Tako so zdaj v skupini dijaki, študentje, delavci vseh strok, patronat pa ima še vedno tovarna Sava, ki nas finančno podpira.«

Za letos bi lahko rekli, da je najbolj uspešno od vseh doslej. Skupina je dobila precej priznanj.

»Zdaj imamo v skupini okrog petdeset plesalcev in godbenikov. Od začetka leta pa do danes smo imeli 37 nastopov. Petkrat smo bili v Italiji in dvakrat v Avstriji. Največji uspeh smo dosegli v Italiji — drugo mesto v Gorici — in pa februarja na

Semperit balu na Dunaju. Po festivalu v Belunu v Italiji, so nas italijanski kritiki »zmerjali« s profesionalci. Lahko povem, da v tujini najbolj užgejo gorenjski plesi.«

Poleg belokranjskih in gorenjskih plesov se folkloristi »Save« predstavljajo še s plesom iz Glamoča ter spletom iz Rezije in Baranje. In ti plesi doživijo zunaj precej lepši odziv kot pri nas.

»V skupino bi sprejeli še enkrat toliko plesalcev, če bi prišli. Zaradi uspešnejšega dela naprej bi morali narediti kvalitetno selekcijo. Doslej tega nismo mogli. Potrebujejo tudi harmonikarja z diatonično harmoniko. To je namreč originalna spremljava. Ja, vadimo pa kar precej. Dvakrat na teden po dve uri in pol se zbiramo. To je pogoj, da se lahko karkoli doseže. Celovečernega programa še vedno nimamo pripravljene. Zdaj nastope pripravljamo skupno z oktetom Sava.«

Ze pred začetkom sezone ima skupina spet povabila iz vseh strani. Vodja skupine Andrej Košič mi je zatrdil, da se bo tudi letos folklorna skupina. »Sava« kar najbolj potrudila in poskušala doseči čimvečje uspehe.

J. Govekar

vsak petek žrebanje nagrad iz popolnega proizvodnega programa gorenja

za več kot 30.000.000 st. din nagrad, ki jih gorenje poklanja naročnikom dela

- kuhinja GORENJE z vgrajenimi gospodinjstvi
- 3 barvni televizijski sprejemniki, stroji
- televizijski sprejemnik TV AUTOMATIC,
- nov superavtomatski pralni stroj PS 664 BIO
- stroj za pomivanje posode, S
- hladilnik H 717
- super štedilnik E 436 GASL,
- električni štedilnik E 436 GAL,
- plinski štedilnik P 346 GL,
- kombinirani štedilnik EP 546 GL,
- trajno goreča peč TGP 150,
- peč na olje OP 7500,
- 56 mešalcev 3 MIX,
- 56 sušilnih haub SUPRA,
- 56 električnih rezalnih strojkov UNIVERZAL,
- 56 stenskih kuhinjskih tehnic REKORD,
- 56 mlinčkov za kavo MOCCA,
- 56 vlažilcev zraka s higrostati.

in še posebej samo za nove naročnike!

vsakemu novemu naročniku lepo knjižno darilo

vsakemu desetemu novemu naročniku stensko kuhinjsko tehniko gorenje

čgp
DELO

prodajna služba
naročninski odd.
61000 ljubljana
titova 57

naročnino 25 din mes.

bom plačeval pismonoši ali inkasantu

naročam dnevnik »delo« za najmanj 6 mesecev pošiljajte mi gana naslov:

ime in priimek _____

ulica _____ št. _____

kraj _____ pošt. št. _____

podpis _____

Brez strahu pred novo matematiko

Čeprav je še mnogo prezgodaj govoriti o kakršnikoli oceni uvajanja nove matematike v osnovne šole, pa je prav, da spoznamo prve vtise učiteljev, staršev in učencev. Novi predmet je bil za vse, ki še računamo po starem, v mesecih pred začetkom šolskega leta prvi predmet negotovosti in strahu. Po tridesetih dneh pouka pa je vsekakor zanimivo slišati mišljenja učiteljev prvih razredov osemletk. Zavod za šolstvo v Kranju je z anketo povprašal 105 učiteljev prvih razredov na Gorenjskem o njihovih opažanjih pri pouku nove matematike.

Večina učiteljev meni, da je nova matematika primerena za učence prvih razredov in da ni pretežka. Težave so se pojavile, in to ne le na Gorenjskem, le zaradi metodne nedodelanosti: nekateri pojmi so za otroke razmeroma težki, zato učitelji potrebujejo za določene pojme več časa kot je bilo predvideno. Otroci imajo največ težav z matematičnim izražanjem. Učitelji so presenečeni nad živim zanimanjem, ki ga za ta predmet kažejo učenci. Zaradi takšnega odziva pri učencih tudi učitelji delajo z veseljem. Naj pri tem dodamo, da nova matematika zahteva od učitelja mnogo več priprav kot pa stari način poučevanja računstva. V anketi učitelji poudarjajo, da bo pri poučevanju nove ma-

tematike veliko lažje odkriti nadarjene učence.

Tudi starši so večinoma z novostjo v šolah zadovoljni, vsaj na roditeljskih sestankih je bilo slišati veliko pohval. Starši so spoznali, da je nova matematika prišla v šole dobro pripravljena. So pa veseli, ker že sedaj opažajo miselnost živahnost svojih otrok.

Pedagoška svetovalka pri zavodu za šolstvo v Kranju Mija Artačeva meni, da so prvi vtisi o uvajanju nove matematike v prve razrede osnovnih šol na Gorenjskem ugodni. Še naprej bodo na zavodu skrbno vodili in pripravljali sestanke z učitelji, zavod pa že pripravlja načrte tudi za naslednje šolsko leto.

L. M.

51 Miha
Klinar

Aprilsko sporočilo 1941

Predigra

ZA NAPAD NA SOSEDE
POTREBUJEŠ OLJE, ROPARI
A MI BIVAMO OB CESTI,
KI K OLJU PELJE

(Bertolt Brecht, Bericht der Serben)

Gonja nacističnega tiska v Gdanku proti Poljski in Poljakom pa je bila samo sredstvo za protipoljske ukrepe nacistične večine v gdanskem senatu v prvi vrsti proti poljski carinski službi v mestu.

Dne 3. junija je predsednik mestnega senata v Gdanku odgovoril na poljsko noto z dne 30. maja, ki je zavrnila noti gdanskega senata in vnovič naprtila odgovornost za omenjene incidente na upravne organe in službe v Gdanku, ki so bile večinoma v hitlerjanskih rokah, na ta način, da je izjavil, da noče več imeti ne uradnega ne zasebnega stika s poljsko carinsko službo, da je v Gdanku poljskih carinikov mnogo več, kakor je določeno s pogodbo.

Dne 4. junija 1939 je govoril

HITLER V KASSLU

na prvem velikonočnem zboru bojnikov iz prve svetovne vojne, prežetih z revanšističnim in nacističnim duhom. Zavračal je nemško krivdo za prvo svetovno vojno, ki jo je po njegovem zakrivila takratna francosko-angleška obkoljevalna politika do Nemčije, na katero je navezal sedanjjo obkoljevalno politiko istih sil, proti kateri se je treba postaviti s krepitvijo nemške bojne moči.

»Pričakujem torej, da ne bodo te politike krepitve nemške vojne moči stari preizkušeni bojniki samo pozdravili, marveč da jo bodo tudi z največjim fanatizmom podprli. Cilj te politike ni samo ta, da bi določene letnike civilistov preoblekla v vojaške uniforme, marveč da bo vojaško vzgojila celotno nacijo in jo pripravila do vojaškega obnašanja.«

To je terjal, ker bo še pred koledarsko jesenjo potreboval 'vojaško nacijo' za uresničitev nemških revanšističnih načrtov.

Istega dne je govoril francoski ministrski predsednik

DALADIER V PARIZU

na kongresu radikalno socialistične stranke, prav tako, kakor sta nekaj dni poprej govorila na kongresu Socialistične stranke Leon Blum in Paul Faure. Za uradno francosko politiko tistega časa je bil pomembnejši Daladier, ki je zavračal trditve, da teži Francija k 'obkoljevalni politiki', marveč nasprotno: 'želi si sodelovanja', je pa 'proti vsaki autarkiji'. V govoru ni omenjal francosko-angleško-sovjetskih pogajanj v Moskvi, niti ni poudarjal potrebe kakega pakta o kolektivni varnosti pred nacistično in fašistično agresijo (AdG 4091 A).

Dne 6. junija 1939 je zopet govoril Hitler in pozdravil

VRNITEV NACISTIČNE LEGIJE CONDOR IZ SPANIJE

V svojem nagovoru je pozabil, da je še pred nekaj dnevi dejal, da je bilo v Španiji na Francovi strani samo 5000 nemških legionarjev, v glavnem poslanih konec julija 1936 na Francovo prošnjo v Španijo kot instruktorji Francove fašistične vojske. Ta dan pa je stala pred Hitlerjem na tako imenovanem 'apelu zmage' več kakor dvajsetstisočglava in do zob oborožena legija Condor. Ta se je vrnila 31. maja 1939 iz Španije, ki je postala fašistična ne samo po zaslugi italijanske in nemške vojske, marveč tudi po zaslugi bojazni zahodnih veselil, da bi Španija postala 'boljševistična'. Tako je že 6. avgusta 1936 francoska vlada predlagala splošno prepoved pošiljanja vojaškega materiala in letal obema, v državljansko vojno v Španiji zapletenima stranema. Ta predlog so sprejele vse 'zainteresirane' države. Na podlagi tega predloga je bila še isti mesec ustanovljena v Londonu mednarodna ko-

misija za nevmešavanje v špansko državljansko vojno. Toda tedaj je bilo na fašistični Francovi strani že več kakor 15.000 pripadnikov najmoderneje oborožene nemške legije Condor in deset tisoči različnih enot italijanske vojske. Borci prostovoljskih mednarodnih brigad, med njimi tudi okrog 2000 pripadnikov jugoslovanskih narodov, pa so prihajali v Španijo neoboroženi in šele, ko so premagali vrsto težav na poti do Španije, o čemer pričajo številni spomini bivših borcev mednarodnih brigad.

Na tem mestu se v živa pričevanja iz tistih dni ne morem spuščati (pač pa bom morda pisal tudi o tem, če bom nadaljeval drugo tetralogijo o Štefi in Fricu Lehmannu, saj je Lehmann, ko je leta 1934 pobegnil s Štefi pred Hitlerjem iz Berlina na Jesenice in ko jima je leta 1937 jugoslovanska oblast odpovedala azil, odšel kot prostovoljec v mednarodne brigade v Španijo — prip. M. Kl.). Vendar se mi zdi potrebno, da na tem mestu prikažem vsaj kratek

KRONOLOŠKI ORIS SPANSKE DRZAVLJANSKE VOJNE

saj tvori prav ta vojna eno od začetnih dejanj v predigri druge svetovne, pa tudi naše narodno-osvobodilne vojne, saj so prav borci mednarodnih brigad postali jedro poveljniškega kadra v našem boju za osvoboditev.

Španska državljanska vojna se je začela v noči med 17. in 18. julijem 1936 z vojaškim fašističnim revoltom v španskem Maroku. Vodja je bil guverner Kanarskih otokov general Franco, ki je odšel pred izbruhom revolta v Maroko in se nato takoj utrdil v južnem delu Španije s fašističnimi silami s središčem v Seville, na obeh balearskih otokih Mallorci in Ibigi in segel tudi po Kanarskih otokih v Atlantskem oceanu. Istočasno je v sklopu fašistične zarote proti legalni ljudskofrontovski španski vladi izbruhnil v različnih predelih Španije vojaški upor desničarskih generalov in poveljnikov garnizij na severu Španije z žarišči v Salamanci, Burgosu in Saragossi. Voditelj teh vstaj je bil general Mola.

V začetku državljanske vojne se je od 44 provinc Španije znašlo v rokah Franca in desničarskih fašističnih vojaških poveljnikov devet provinc popolnoma, a dve provinci deloma. Fašisti navajajo kot vzrok Francove vstaje radikalizacijo levičarskih strank in odstavitev predsednika Španije Zamore, kar je baje revoltiralo desničarsko orientirane generale in oficirje španske vojske. V ozadju je bil seveda kot pobudnik revolta nemški kapital, pa tudi drug inozemski kapital v strahu pred socializmom. To je pravzaprav 6. junija 1939 priznal tudi Hitler v pozdravu legionarjev legije Condor, ko je rekel:

»Poleti 1938 je bila videti Španija že izgubljena (za kapitalizem in fašizem — prip. M. Kl.). Internacionalne sile so zanetile tam ogenj neke revolucije, ki naj bi ne spremenil v pepel in prah samo Španije, marveč vso Evropo... Strahotno grozeča usoda se je dvignila nad našim kontinentom. Najstarejše kulturne dežele Evrope so bile videti ogrožene. Iz Španije same je moralo pobegniti na deset tisoče Nemcev. Njihovo imetje in bogastvo je bilo izgubljeno. Mnogi so bili umorjeni. Julija 1938 sem se kratkoma odločil, da ustrežem prošnji generala Franca za mojo pomoč. Poslal sem mu jo in pošiljal toliko časa, dokler ni bil notranji sovražnik Španije uničen. Takrat je začela nacistična Nemčija boj za ponovno vzpostavitev nacionalne in neodvisne (beri: fašistične) Španije in v tem boju aktivno sodelovala.«

Hitlerju 6. junija 1939 ni bilo treba več dajati demantijev o udeležbi nemške vojske v boju za fašistično Španijo. Prav tako ne Italiji in Portugalski, ki sta podpirali vojaško Franca, zaradi česar je oktobra 1936 protestirala Sovjetska zveza. Takrat namreč je besnela državljanska vojna že na vseh frontah proti republikanski španski armadi, podprta z nemško in italijansko vojsko

z vso tehnično premočjo zlasti nemškega orožja — letal in tankov.

Na ta način je Francu uspelo, da je že avgusta 1936 prav na ozemlju ob portugalski meji združil svoje južno ozemlje s severnim. Septembra 1936 so fašistične sile zavzele s sodelovanjem fašistične mornarice (beri s sodelovanjem italijanske in nemške) mesti San Sebastian in Irun in tako pretrgali zvezo med Francijo in španskim baskovskim ozemljem. Približale so se Madridu in razbremenile obkoljene Francove fašiste v Alcasarju (Toledo). Oktobra 1936 jim je uspelo prebiti se do Ovieda in razbiti republikanski obroč okrog tega mesta, ki so ga držali fašisti, ki jih je — to moramo omeniti — podpiral tudi Vatikan skupaj z večino španskega klera, izrabljajočega vernost preprostega španskega ljudstva na ta način, da so ga v imenu vere sili pod fašistično Francovo zastavo (podobno kakor med vojno pri nas k beli gardi zlasti na Dolenjskem).

Tako so se Francovi fašisti že oktobra 1936 približali Madridu na nekaj kilometrov, novembra pa prodrli že do madridske univerzitetne četrti Ciudad Universitaria.

Vse to dokazuje, da je bila legalna republikanska Španija skoro brez vodstvenega vojaškega kadra in se je Francu postavljala po robu samo z delavci in drugimi ljudskimi silami, ki jih je bilo treba šele organizirati v armado. Šele sedaj so posegle v boj prve izurjene internacionalne brigade in skupaj z madridskimi delavci in študenti obvarovale Madrid pred padcem.

Januarja 1937 so fašisti pretrgali zvezo severozahodno od Madrida na cesti Madrid-Escorial. Februarja so osvojili Malago in prodrli do obalnega mesta Mortril, s čimer so se polastili južne španske obale. Južno od Madrida so pretrgali direktno zvezo na cesti Madrid-Valencia. Marca 1937 so frankistične sile, podprte z močnimi enotami italijanskih fašističnih legionarjev začele ofenzivo proti republikanskim enotam pri Guadalajari severovzhodno od Madrida, a so naletele na junaški in nepopustljiv odpor republikanske vojske in mednarodnih brigad, ki so fašistični napad odbile in razbile nato pa prešle v protiofenzivo, v kateri so fašisti izgubili velik del svojega ozemlja na tem sektorju fronte.

Od aprila do junija 1937 so se bili glavni boji za najpomembnejše baskovsko mesto Bilbao, ki je naposled klonilo pred premočjo frankistične in nemške vojske. Blokada Bilbao s strani fašistov je povzročila v mednarodnem merilu nasprotja med Anglijo in Francijo. Ta čas so na madridski fronti prešle v ofenzivo republikanske enote skupaj z mednarodnimi brigadami in julija prodirale zahodno od Madrida do mesteca Brunete, kjer jih je zaustavila frankistična, nemška in italijanska premoč. Avgusta so se frankisti polastili mesta Santander, republikanske enote pa so skupaj z mednarodnimi brigadami bile v ofenzivi na aragonski fronti (med njimi tudi slovenska četa Ivana Cankarja, v kateri je bilo tudi več Jeseničanov, med njimi Jože Gregorčič in nemški emigrant Fric Lehmann — prip. M. Kl.).

Republikanska ofenziva je osvobodila precejšen del ozemlja, toda odločilnega uspeha vseeno ni dosegla. Fašistične sile s svojimi nemškimi in italijanskimi fašističnimi zavezniki so jo septembra ustavile pred Saragosso. Oktobra so fašisti osvojili Gijon in se tako polastili vse severne španske obale na Atlantiku, po katerem je prihajala pomoč iz Hitlerjeve Nemčije. Nacistična izletniška organizacija »Kraft durch Freude« je s svojimi ladjami dovažala 'izletnike' nemške legije Condor, vojni material in drugo pomoč kljub nadzorstvu mednarodne komisije za 'nevmešavanje', ki je bila stroga samo na pirenejskih mejah s Francijo za borbe mednarodnih brigad, precej slepa pa za pomoč, ki je prihajala iz Italije po morju na jug Španije in nemške ob atlantski obali na severu ter preko portugalskih meja.

Zjutraj je bil spet lep in miren dan. Nikjer sledu o partizanih ali Nemcih. Vse je kazalo, da se je vojska za nekaj časa preselila daleč stran.

Prihodnji večer pa je bilo pri Golobu spet vse živo. Hiša je bila obkoljena, vsaj videti je bilo tako. Po grmovju in med drevjem so bili potaknjeni policisti, partizana pa nikjer nobenega, le Aleš, ki je nekaj takega pričakoval, se jim je umaknil in se skrivil v pripravljeno luknjo, ki jo je zvrtil v seno na Golobovi lopi. Filip bi tudi rad opazoval vso zadevo, pa ta večer ni smel biti v bližini. Tudi samemu se je zdelo tako pametneje. Sicer pa je bilo vse skupaj brez pomena, kajti Aleš je sestanek preneglo prestavil na prejšnji večer. Če bi jih večino zasačili, bi bil med tistimi, ki bi nazadnje »ušel«.

Niti toliko časa mi ni ostalo, da bi poslal novo sporočilo. To bo Aleš še drago plačal, se je jezil Filip. Kaj bo rekel Werner?

Filipova skrb ni bila majhna. Zaradi nenadnega poloma je bil lahko slabe volje. Werner in njegovi policisti so se zastoj ubijali, in to zaradi njegovega slabega obvestila. Prav od tega podatka si je veliko obetal! V Wernerjih očeh bi rad postal pomembnejši, kajti zdaj je na tihem tekmoval z Gorskim. Rad bi pokazal, kako tesno je povezan z uporniško organizacijo, in rad bi dobil tudi denar. Za vsakega pripadnika OF najmanj po 50 mark, to pot bi zneslo vsaj sedemsto petdeset mark. Ob mislih na nagrado za Aleša, ki

Iz teme so se izvile oborožene postave...

Aleš je vedel, da je zaseda tudi pod kozolcem. Skozi špranjo je videl, da so telesa pod njim obležala na preži, medtem ko so drugi rinili proti Golobu.

Poročnik se je potem, ko so se policisti razlezli po kmetiji, ustavil ob začudenem gospodarju:

— Hände hoch!

S pištolo v roki ga je odgnal v vežo, kjer so ropotali in hodili njegovi ljudje ter strahovali Golobovo družino. Golob je otroke ošinil z pogledom, ki jim je zabičeval, naj molče. Pogledal je tudi Rozo, ki pa ji je bilo vsako ukazovanje odveč. Njen obraz je bil neprizadet in mož je v kotičkih njenih ust ujel nasmeh, ki ga je tako dobro poznal. Zanj je bil najbolj.

Nekaj časa je moral molče stati ob steni, potem pa se je drznil začuden vprašati:

— Kaj naj pomeni vse to? Kaj hočete od nas?

Poročnik mu je ukazal molčati, v tem pa so v hišo že prihajali podoficirji.

— Razen domačih in živine nismo videli nikogar! so poročali vsi po vrsti.

Med obrazi je Golob opazil tudi tistega čednega fanta, ki je tako poželjivo in zapeljivo ogledoval njegovo ženo. Tega tudi zdaj ni skrival, čeravno je Rozo pogledoval le skrivaj, da ga poročnik ne bi opazil. Poslej je Golob lovil le ženin pogled. Planil bi na tega predrznega, čeravno je čutil, da je lepega podoficirja spodbu-

če bi se zbrali kje na seniku ali v bližini, bi morali naleteti nanje. Toliko ljudi se ne more skriti kot pest vžgalic, je sklepal poročnik. Vse skupaj je spretna potegavščina. Obersturmführer se vedno hvali z natančnostjo, zdaj pa ima neuspeh in sramoto. Kaj bo to pot rekel o svoji nadvse zanesljivi mreži agentov, za katere trdi, da ga bodo pripeljali do najvišjega banditskega vodstva. Najbrž bo skušal vso krivdo naprtiti moji nerodnosti in počasnosti! Poznam take.

A tudi poročniku ni bilo vseeno, da bi odšel praznih rok. Na Golobove prsi je nameril pištolo in ostro zahteval:

— Povej vse, kar veš o sestanku, če ne, veš, kaj te čaka!

Toda Golob ni vedel ničesar in na koncu je zatrdil:

— Gospod oficir, saj ste videli, da sem ves večer delal. Pregledali ste tudi vso hišo. Kar še pogledjte! Če boste našli kakega tujca, bom jaz tisti, ki bo najbolj začuden. Prav gotovo vas je kdo potegnil!

Poročnik še ni odnehal in tudi pištolo ni odmaknil.

— Še enkrat te vprašam, kje so ljudje? Ne bom se zadovoljil samo s tabo, tudi ženo ti bomo odpeljali. Otroci bodo potem sami. Kleli bodo tebe in bandite, ki jim pomagáš!

Poročnik je v Golobovih očeh opazil spremembo. Začutil je, s čim ga bo najbolj prizadel. Zato je zavpil onim v sobi:

— Zvežite žensko!

Golob je stisnil ustnice in njegove zenice so se zožile. Hotel se je že pognati v oficirja, pa se je zadnji hip še premagal! S silo tu ni bilo kaj opraviti. Če bo zmagal, bo samo s prepričljivim nastopom. Obvladal se je in rekel:

— Če me stokrat vprašate in če potolčete vse, meni se o kakem sestanku niti ne sanjam!

Predem so privedli zvezano Rozo, otroci pa so v sobi tiho jokali. Vendar to ni trajalo dolgo.

Oficir je zdaj tudi Rozo potisnil k možu, potem pa je obema brez besed s cevjo pištolo pokazal, naj pred njim stopita ven. Oba je postavil k steni in jima zagrozil, da bo takoj sprožil, če bo kdo mislil pobegniti. Podoficirji so se počasnih korakov spet bližali razkačenemu poročniku. Videli so ga, kaj počenja, zato so prihajali še počasneje. Ni jim bilo do tega, da bi stresal jezo še nad njimi.

Poročnik se je zdaj ohladil in se sprjaznil s položajem že toliko, da je sam sebi začel postavljati smešen. Zato je hotel stvar končati, vendar tako, da bi bilo čim manj škode in sramote.

— Odslej vas bomo imeli še bolj pod nadzorom. Drugič se ne bo steklo tako gladko, je zapretel z nejasnimi grožnjami. Spravil je pištolo in namignil straži, naj razvežejo gospodinjo. Podoficirji so se vračali z raporti, da niso našli nikogar. Lepi podoficir pa se je dalj, kot je bilo potrebno, sukal okoli Roze, ki si je brisala težko zadirčevane solze.

Prevarani policisti so se začeli zgubljeni z domačije. Golob je stisnil pesti, Roza pa je bila že mirna in nekako zamišljena. Rad bi jo ozmerjal zaradi prijaznosti s podoficirjem, pa se je zadržal. To ji je ta večer prihranil zaradi prestanega strahu in hotel je biti tudi manj ljubostumen, da je ne bi ujezil. Golobovo domačijo je spet zajel mir.

Kmalu potem se je Aleš skobacal iz senene luknje in se spustil h kozolcu. Trikrat je zaskoval.

— Vsi so odšli. Ne boj se, je Aleš spodbujal kmeta, ki se mu je videlo, da je komaj zbral toliko moči, da je prišel.

— Mar bi bil tu, če bi se bal? Teško pa je reči, če niso pustili kakšne zasede, je tiho odgovoril in skozi temo iskal, kje bi se lahko še kdo zadrževal.

Aleš je vedel, koliko je tvegalo Golob in da ga ni treba šteti med osumljence. To je čutil že ves čas, vendar se je hotel o tem še enkrat prepričati.

— Dobro si se držal. Videl in slišal sem. In tvoji tudi. Kaj praviš zdaj? Je bilo prav, da smo sestanek prestavili?

— Zato sem vendar tvegalo nocoj.

— Kaže, da bomo izdajalca kmalu odkrili. Morda je to prava sled!

Golob je malo pomislil in rekel:

— Tudi meni se zdi. Jasno pa je, da vedo vse. Izdajalec ni daleč.

ivan jan • mrtvi ne lažejo 9

jo je hotel iztrgati Gorskemu in drugim, pa se mu je kar vrtelo. Gorski mu je bil pravzaprav vse bolj odveč. V tej dolini za dva taka ni prostora ne ljudi. Pa kako prikupno je govoril... Da ne bomo povzročali nepotrebnih žrtev! O, ti falot. Kaj pa je danes potrebno in kaj nepotrebno? Zase je vem. Odstraniti moram vsakogar, ki bi mi bil kakorkoli nevaren. To velja za Aleša in za Gorskega.

Obe strani se pulita za vojake. Tekmujejo, kdo jih bo dobil več. Govore pa vse kaj drugega. Padajo na obeh straneh, vprašanje je le, na kateri jih bo več. Meni je vseeno, Nemci bodo še marsikoga poslali na bojišče. Če bodo šli na rusko fronto, jih ne bo ostalo veliko, če bodo pobegnili v gmajno, pa tudi ne. Naj padajo, samo da jih bo na koncu čim manj. A kaj, če bo Werner res kaj zinil o meni? Če me bo dal v zobe ljudem. Golob se mi je prejšnji večer zdel ostrejši, kot bi mu prisodil. Govoril je, kot bi streljal vame. Moral sem mu pritrdati, sicer bi me pritiskali tudi drugi. To je Aleševo maslo, hudič. En večer prej! Z njim bo res treba obracunati. Tudi obersturmführer mora to spoznati. Če nima drugih načrtov z njim! Pri teh ljudeh nikoli ne veš! Toda Nemci so mu delo plačevali in na njihovi strani je bila tudi njegova duša in upanje na lepše življenje, da bo lahko zdržal do konca vojne. Se bo pregrizel? In to tako, da bo zdaj ubil dve muhi hkrati! Aleša in Goloba.

Golob je za tisti večer nalašč pripravil delo tako, da se je zaposlil na razsvetljenem dvorišču. Vsakdo ga je lahko videl že od daleč. Oči, ki so ga napeto ogledovale, niso mogle odkriti nič takega, kar bi vzbujalo sum na kakšen sestanek, kot je bil poučen oficir. Aleš, ki je kupal skozi špranjo v opažu, je ugibal vse mogoče, nazadnje pa ostal pri dveh možnostih. Ali je res tako brezskrben zaradi zveze z Nemci, ali pa je izmed vseh zaupnikov najdrznejši, najzanesljivejši? A kdo bi to vedel.

Minila je že dobra ura in poveljujoči nemški policijski poročnik je že izgubljal potrpljenje. Posvetoval se je s prvim podoficirjem.

Da ni tole kmetovo delo okoli hiše le ukana. Ti ljudje so videti okorni, a so tudi potuhajeni in zviti. Če so se v kakšni luknji zbrali že prej, jih bomo zdaj presenetili!

Vedel je, naj zasede stisnejo obroč vse do domačije, na njegovo znamenje pa bodo navalili v hišo in hlev, nekaj mož pa naj zaradi varnosti ostane na najprikladnejših dohodih.

jala Roza.

Oficir je bil nad poročili razočaran. Ni mogel in ni hotel takoj verjeti, da je prišel gledat le na uro. Togoten zaradi izgubljenega večera, ki bi ga bil v mestu lahko preživel kratkočasneje je še enkrat zapovedal:

— Dobro preiščite vse! Ljudje morajo biti!

Podoficirji so še enkrat zagotovili, da niso opazili nič sumljivega, vendar jim je povelje ponovil, in iskanje se je nadaljevalo. Družino so potisnili v sobo, v veži pa sta poleg straže ostala z Golobom sama. Tudi njemu ni ušla privlačnost njegove žene. Goloba je ostro pogledal in z glasom človeka, ki je pripadal nadljudem, revsnil:

— Ne igrajte se! Zdjaj nimamo le vas, tudi vaša družina je v naših rokah. Kako bo z njo in z vami, pa je odvisno od vas. Ne zametujte vaše mladostne in čedne žene, zato odgovarjajte na vprašanja!

Golob ga je gledal tako, da mu ni bilo treba reči kaj več. Mislil pa si je: Kaj hudiča, se vsak spotika ob Rozo! Ali prihajajo zaradi nje ali zaradi preiskave. Vanj so vrtale sive oficirjeve oči:

— Vemo, da je tu sestanek! Kje so ljudje? Govorite!

Golob je zdaj ujel ravnotežje in jeza, ki se mu je prej bleščala v očeh, je prešla v naivno začudenje. Nepremično je tipal po sivih izpraševalcevih očeh, ki so čakale na odgovor. In Golob je odgovoril:

— Ljudje se zberejo pri nas le za kaka večja dela, na ohceti in pri pogrebih. Zdjaj pa nimamo nič takega. Saj ste videli!

Oficir je stisnil zobe in zaškrtal z njimi, da ga je slišal tudi Golob.

— Pes slovenski! je zasikal. Golobova mirnost in bister odgovor sta mu vzela razsodnost, da je udaril kmeta močno po glavi. Se vedno mu je namreč zvenelo v ušesih obersturmführerjevo zatrdilo, da so navedbe njegovega agenta zanesljive. Da je to vir, ki so ga bili preizkusili že poprej. Poročnik, ki je poznal obersturmführerjevo natančnost, preračunljivost, se je ob kmetovem odgovoru spozabil, da je z udarcem pokazal svojo nemoč. Že ko je bil stopil v hišo, je vedel, da je bil pogon zaman; vendar se ni mogel kar tako sprjazniti s tem. Sam sebe je hotel nekaj časa odbržati v vlogi spretnega odkrivalca zarotnikov in hitrega zasliševalca, ki mu ni mogoče ničesar prikriti.

Če bi bilo tu res zbranih toliko ljudi, kakor so bili sporočili, bi mu morali priti v pest; tudi

KAJ JE PISAL

Gorenjec

PRED SEDEMDESETIMI LETI

V številki, ki je izšla 5. oktobra 1901, je več zanimivih novic »iz domačih in tujih logov.« Da se ne bomo vedno otepali s strankarsko ihto, ki jo je bil tudi naš stari predhodnik poln skoro na vseh desetih straneh (formata 32 x 23 cm), bomo danes povzeli le vesti iz rubrike »Novičar«.

Se prej pa navedimo le naslove treh »nosilnih« člankov (tako spoznamo tudi plemenitejšje lice »Gorenjca« : »Gorje ti, ubogi kmet, gorje!« — »O šolski vzgoji.« — »Prigodbe nekdanjih časov.«

Nečuden škandal se je pripetil pri seji tržaškega mestnega sveta. Slovenski občinski svetnik dr. Rybarž je giral občinski odbor, ker ni postal zastopstva k pogrebu škofa Sterka, Slovenca po rodu. Ta ugovor je laške junake tako raztogotil, da so s silo iztirali dr. Rybarža in slovenskega svetovalca Vatovca, ki je priskočil na pomoč svojemu rojaku. Laška galerija je tulila kot zbesnela. Pač kulturni čin pripadnikov slovite laške kulture.

Ob tej vesti velja omeniti, da je prav na prelomu stoletja, najbolj pa v letih od 1901 do 1914, začelo slovenstvo v Trstu dvigati glavo — ki je bila dolga stoletja po prej ponižno sklonjena. V Trstu so začele v tem času delovati Ciril-Metodove slovenske šole, pa tudi nekaj gospodarskih postojank je prešlo v slovenske roke. Pritisk slovenske okolice je postal vedno močnejši. In takoj se je zgodilo že nekaj let pred izbruhom prve svetovne vojne, da je veljal Trst za največje slovensko mesto. Saj je tačas bilo poleg Lahov (ki so bili sicer res še v večini) in pešičih Nemcev kar 60.000 slovenskih prebivalcev. Spričo Ljubljane, ki tedaj ni imela niti 50.000 prebivalcev. Če bi se prva svetovna vojna ne končala s tako »učinkovitim« laškim deležem z zmagi antante, bi bila narodnostna situacija danes v Trstu precej drugačna.

Iz Kme se je preko Trsta vračalo minuli teden 800 nemških vojakov domov v rajh. Sprejemati in slavili so jih, kot da bi bili nekakšni zmagovalci. So bili pa le od Kitajcev spodenj. Segavi Avstrijci so jih med potjo zbadali: »Di Chineser san schon dol«.

Sedanjemu rodu je seveda manj znano pohlepje evropskih imperialistov po kitajskih pokrajinah. Ni jim bilo dovolj kolonij v Afriki in v otočni Aziji, hoteli so si podrediti staro kitajsko cesarstvo. Star trdoživ kitajski zmaj pa se jih je odločno otresele.

Kako zajedljiv je znal biti naš »Gorenjec«, če ni šlo za njegovega somišljenika pa čeprav sama stvar ni bila slaba in graje vredna, nam izpričuje notica:

Gospod Tomaž Pavšlar je ponudil zgodovinske najdbe, katere je izkopal v Lajhu, za samo 40.000 kron. — Kranjski deželni glavar, ki itak ne ve, kam z denarjem, je seveda radostno sprejel to ponudbo. Čujemo, da pride jutri v Krani odbornik dr. Ivan Tavčar, da bo osebn» izplačal gospodu Pavšlarju to »malo« vsotico in da bo izrekel v imenu dežele kranjske gospodu Tomažu zahvalo za ta »velikodušen« dar (tao se pač mora imenovati z ozirom na veliko večjo vrednost najdenih nakitov). — Ker je g. Pavšlar baje našel najlepše stvari na mestnem svetu, nikakor ne dvomimo, da bo v znak hvaležnosti najmanj polovico denarcev odstopil kranjski občini, ki bo vsled tega imela skupaj ves potreben denar za novo klavnico. — Čez sedem let pride vse prav in tako bodo stari Slovenci, ki so bili neki pokopani v prijaznem Lajhu, koristili s svojim lišpom še po preteku stoletij in stoletij poznim vnukom. Slava njihovemu spominu, slava vrednemu vnuku, velikodušnemu Tomažu.

Ost tega posmehljivega zapisa je gotovo zgrešila cilj — saj stvar sama je bila celo vse hvale vredna: da dežela odkupi za svoj deželni muzej dragocene najdbe. O gnotni, denarni vrednosti izkapanin pa se niti ne da smiselno razpravljati. Kot se vrednost neke slavne umetnine ne da izraziti v denarju, tako tudi neka pomembna prazgodovinska izkapanina stoji izven območja denarnega vrednotenja. — Spričo navedene notice mi pride v misel več dosti slabših kupcij, ko so naše izkapanine romale v graški, dunajski in berlinski muzej.

C. Z.

Ob sedemdesetletnici prof. Franceta Planine

V vseh letih življenja, ki jih je 29. septembra našel sedemdeset, se je prof. Franceta Planina razdal mladini in Loki. Kot profesor geografije in biografije je mladini posredoval svoje obsežno znanje v Otočcu (v Liki), v Kranju in v Ljubljani. Zanj je pisal in pripravljaval šolske knjige in sodeloval pri izdajah poljudno-znanstvenih del zanj (Mladi vedež, Jugoslavija itd). Napisal je tudi celo vrsto poljudno-znanstvenih člankov, razprav in ocen, saj njegova nepopolna bibliografija obsega preko 220 enot. Kot geograf sodeluje že vsa leta pri društvih in organizacijah svoje stroke: pri Geografskem društvu Slovenije, Prirodoslovnem in Planinskem društvu in pri Turistični zvezi Slovenije. Za Prešernovo družbo je napisal več knjig, ki so poglobile poznanje širše in ožje domovine tudi preprostim bralcem, množici naročnikov letnih zbirk Prešernove družbe (Naša domovina Jugoslavija 1959, Slovenija in njeni kraji 1963, Slovenija, Turistični vodnik 1964). z dr. Valterjem Bohincem je leta 1952 uredil knjigo »Slovensko Primorje v luči turizma«, sodeloval je pri izdaji planinskih in drugih geografskih kart Slovenije in Jugoslavije.

Ob vsem tem profesorju Planini, kot izredno zavednemu in predanemu Ločanu, vsak trenutek misel in delo zaideta v Škofjo Loko. Bil je med najagilnejšimi člani škofjeloškega proforskega ceha med obema vojnama. Na njegovo in dr. Blaznikovo iniciativo je bilo leta 1936 ustanovljeno Muzejsko društvo v Škofji Loki in leta 1939 muzej, kateremu je dal osnovo zgodovinski material, zbran za obrtno-industrijsko razstavo v Škofji Loki leta 1936. Velik delež za uspeh in odmev te razstave moramo pripisati delu prof. Franceta Planine, ki je z dr. Rudolfom Andrejko takrat uredil tudi prvi zbornik o Škofji Loki »Škofja Loka in njen okraj v luči gospodarskih in kulturnih prizadevanj.«

Tudi po vojni Loke ni zapustil, ampak je še z večjo vneto s svojim bratom Lovrom zbiral raztreseni material muzeja in v vojni vihuri stihiji prepuščene kulturno-zgodovinske zaklade loškega področja (Dražgoše, Poljane, Visoko itd). Tako je omogočil, da je bil muzej na novo postavljen v Puštalskem gradu leta 1946. Kot gospodar in podpredsednik Muzejskega društva vseskozi spremlja razvoj in delo loškega muzeja tudi po letu 1959, ko se je preselil na Loški grad. »Loški razgledi« — letnik zbornika Muzej-

skega društva v Škofji Loki, je drugo področje njegovega tehtnega prispevka, od 15. dela. Ni letnika brez njegovega tehtnega prispevka, od 15. letnika dalje pa si je kot urednik zbral širok krog zvestih sodelavcev. Ljubezen do domačih krajev je posebno poudaril z izdajo dveh knjižic »Škofja Loka z okolico« in »Poljanska in Selška dolina«.

Škofja Loka se bo sedemdesetletnice drugega rojaka spomnila s skromno slovesnostjo v četrtek. Pripravlja jo skupščina občine Škofja Loka, ki bo prof. Planino imenovala za častnega občana, in

Muzejsko društvo. Ljudska knjižnica v Škofji Loki pa pripravlja jubilejno razstavo v življenju in delu prof. Franceta Planine.

J. Krek

SVET BREZ BLEŠČIC

100 din preživnine

»Posestvo bom dal občini,« je dejal stari Matevž ženi. »Saj vidiš, kako garamo na kmetiji, midva in otroci. In kaj imamo od tega? Kaj bova prepustila sinu? Zemljo, napol dograjeno hišo, hlev in kozolec, ki grozita, da se bosta vsak čas sesedla. Kaj bo imel od velike kmetije, pa če je še na tako lepem kraju? Garanje in nič drugega.«

Se je govoril Matevž in prikazoval lepše življenje. »Preživnino bova dobila. Redno vsak mesec, kot upokojenci penzijo.«

Pri tem je ostalo. Posestvo je prevzela občina. Matevž in žena sta dobila rento. 10.000 din mesečno. Toliko je tedaj bila plača kvalificiranega delavca. »Dovolj je za naju,« se je rad pohvalil Matevž, »še nikdar nisva tako dobro živela.« Otroci so odrašali in odhajali. Dobili so štipendije in študirali.

Renta je postajala vse manjša. Podražitve so jo zmanjšale na polovico, tretjino. Ko je stari Matevž pred nekaj leti umrl, žena ni vedela, kako naj se s 100 dinarji — medtem so zamenjali dinar — preživi.

»Vaše posestvo smo dali zadrugi. Tam se oglasite,« je zvedela na občini.

»V pogodbi piše, da vam vsak mesec izplačujemo 100 din in nič več. Nič ne piše o valorizaciji ali povišanju. Sicer pa od posestva nimamo dohodkov. Previsoko v hribih leži. Če želite pomoč, se obrnite na socialno službo občine,« jo je odpravil predsednik zadruge.

»Ne moremo vam pomagati. Saj imate otroke, ki bi morali skrbeti za vas. Vsi so že zaposleni, verjetno ne zaslužijo slabo. Vam bodo že oni pomagali,« ji je svetovala socialna delavka.

A otroci? Vsak ima svoje skrbi, svojo družino. Za mammo nimajo časa.

L. B.

Planinsko društvo Kranj

prireja veliko denarno loterijo

Štiri premije in 4004 dobitki v skupni vrednosti 200.000 din. Srečke bodo v prodaji do 21. oktobra, zbiranje pa bo 23. oktobra.

Zbrana sredstva so namenjena predvsem za pokritje stroškov gorenjske alpinistične odprave v Hindukuš.

Delavci Cestnega podjetja iz Kranja so začeli v sredo podirati sadno drevje ob cesti Zabnlca—Zgornje Bitnje, ki jo bodo začeli prihodnji teden širiti in asfaltirati. Delovodja nam je povedal, da bodo podrli preko 250 sadnih dreves. (jk) — Foto: F. Perdan

Pester gledališki spored

Na zadnji seji gledališkega in umetniškega sveta amaterskega gledališča Tone Čufar z Jesenic so se domenili tudi o okvirnem programu za novo gledališko sezono.

Cprav so lani pripravili dokaj pester in obširen repertoar, so ga le deloma uresničili, ker so v dvorani gledališča napeljevali cevi za centralno ogrevanje. Zaradi tega so sklenili, da bodo v letošnji okvirni repertoar uvrstili tudi nekatera dela, ki jih lani niso mogli uprizoriti.

Cprav gledališka sezona ni mogla polno zaživeti, so bili ljubitelji gledališča vendarle

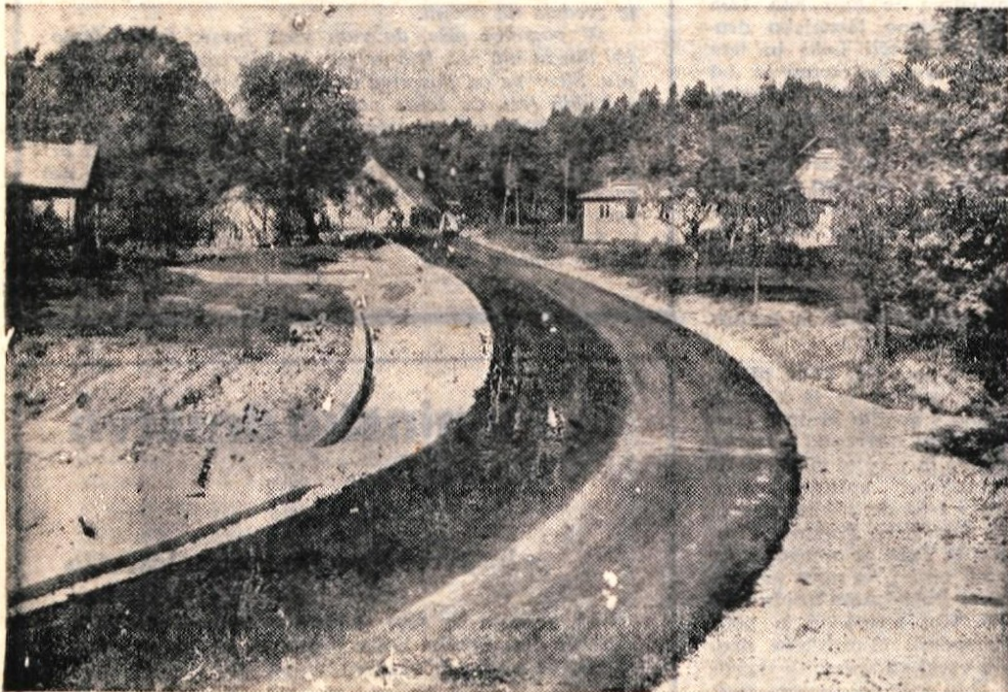
zadovoljni: tedaj ko so praznovali 25-letnico gledališča, so jeseniški igralci pripravili slovesno premiero Cankarjeve farse Pohujšanje v dolini šentforjanski, sledilo je srečanje gledaliških amaterskih skupin Slovenije in premiera mladinskega dela Jurček.

Letos bodo gledališko sezono začeli z uprizoritvijo drame ameriškega dramatika Eugena O'Neillja Strast pod bresti. Drugo dramsko delo letošnje sezone bo komedija starogrškega komediografa Aristofanesa Lizistrata, za najmlajše pa bodo ob novo-

letni jelki pripravili mladinsko delo.

V drugi polovici sezone bodo jeseniškemu občinstvu predstavili tri ali štiri dela. Izbirali bodo med Malomeščani Bratka Krefta, Ekvinokcijem Iva Vojnoviča, Prebrisano vdovo Carla Goldonija, Romeo in Julijo Williama Shakespeara in štirimi deli moderne dramatike.

Obeta se torej zanimiv program, kvalitetna dela, ki bodo ob odlični interpretaciji znanih jeseniških igralcev in igralk zaživela pred nami na odru in nas vedno znova privabljala pod gledališko streho. D. S.

V začetku tega tedna so delavci položili zadnje metre asfalta na razširjeni in preurejeni cesti od Križev do Seničnega. Cesta do Golnika je sedaj dobila svoj asfaltni del, makadamska cesta pa se začne tlej na občinski mrlj. — Foto: F. Perdan

Skupna raba strojev na Godešiču

Po zadnjih podatkih je na Godešiču pri Skofji Loki še štirinajst čistih kmetij — takih, ki se ukvarjajo izključno s kmetijstvom — in pa dvajset mešanih: kmet-delavec. Posebne razmere narekujejo usmerjanje kmetij v pridelovanje krompirja ter krmnih rastlin za govejo živino — silažne koruze in okopavin za krmljenje goveda. V govedoreji se število glav živine na večjih in naprednejših kmetijah povečuje, povsod pa nastopa rejska smer v kombinaciji mleko-meso.

Na podlagi dela pospeševalne službe in samih kmetov na Godešiču, da je moč sodobno kmetovati le s stroji, ki pa jih je na sorazmerno majhnih kmetijskih površinah nemogoče izkoriščati, je vznikla ideja o skupinski nabavi strojev. Do prve realizacije, je prišlo že leta 1969, ko so trije kmetje skupaj nabavili »Vilmas« izkopalnik za krompir. Ob uspešnem delu teh treh kmetov se je pojavilo zanimanje za skupno sodelovanje tudi pri nekaterih drugih. Letošnjo zimo se je skupina povečala na pet in kot vse kaže je za tovrstno obliko skupinskega dela dovolj velika. Tik pred sadiitvijo krompirja so kupili tudi Rau-linijo za pripravo zemlje ter sejanje in oskrbo krompirjevih nasadov. Celotna linija strojev je sedaj zaključena, prva sprememba pa bo zamenjava izkopalnika za krompir z ustreznim kombajnom, kar bi pomenilo odpravo ročne pobiranja krompirja. V letošnjem poletju je ista skupina kupila tudi silokombanj za spravilo silažne koruze.

Vrednost skupnih investicij petih kmetov — Petra Ačiča, Ivana Kalana, Franca Lukančiča, Jožeta Jenka in Vinkota Avgušтина — znaša 77.000 din, na eno kmetijo pa odpade 15.400 din.

Skupnost za zdaj še nima izdelanih pisanih pravil o delu s stroji, vendar poslujejo po dogovorjenem načinu. Tako je dogovorjeno, da z nobenim strojem ne more delati drug kot člani skupnosti, lahko pa proti plačilu opravljajo storitve tudi drugim. Za Rau-linijo med sabo ne obračunavajo stroškov, ker ima vseh pet kmetov približno enake površine in so solastniki. Z izkopalnikom za krompir delajo tisti trije, ki so solastniki, ostala dva pa plačujeta storitve, vendar imata prednost pred ostalimi interesenti. S silokombajnom pa dela en sam, ki je sicer pravni lastnik, vendar je vseh pet, razen finančno, enako upoštevanih. Strojne storitve obračunavajo po ceniku, ki ga je izdelal kmetijski inštitut Slovenije. Kot sem že omenil,

lahko s skupinskim strojem vsak izmed članom skupnosti opravlja storitve tudi drugim, vendar mora zasluženi denar s strojem vložiti na hranilno knjižico. Medsebojne obračune pa imajo pozorni po ceniku kmetijskega inštituta.

Stroje imajo spravljene na vseh kmetijah, ker en sam nima dovolj skladišnega prostora. Z občutljivejšimi stroji upravlja en sam, povračilo pa dobi v denarju ali delu.

Kot vse kaže, se je skupinska raba strojev na Godešiču dobro obnesla. In upati je, da bodo kmetje s sodelovanjem tudi nadaljevali.

J. Govekar

Ladko Korošec bo pel v Kranju

V petek, 8. oktobra, bo ob 18. uri v Prešernovi hiši otvoritev razstave kranjskega slikarja samorastnika Borisa Lavriča. Ob 18.30 pa bo v Mestni hiši otvoritev razstave slovenskih in italijanskih likovnih umetnikov skupine iz nove in stare Gorice.

Ob 19. uri bo v renesančni dvorani koncert violinista Roka Klobčiča in basista Ladka Korošca. Oba umetnika bo na klavirju spremljala pianistka Nada Oman.

ar

sveže
pakirano
meso

ŽIVILA

Popravek

Pri oglasu Veletrgovine Živila Kranj — prodaja osebnih avtomobilov — je pri vozilu volkswagen 1300 izklicna cena 14.000 din in ne 1400, kot je bilo objavljeno v sobotni številki Glasa.

SLOVENIJALES LJUBLJANA

Na Gorenjskem sejmu obrti in opreme od 9. do 18. oktobra

● pohištvo ● posteljni vložki ● gospodinj-
ski aparati ● preproge ● okna ● vrata ●
parket

Povečan izbor pohištva iz programa lastnih
proizvodnih enot:

SLOVENIJALES IDRIJA:

spalnice MARCELA, SIBILA, MARIEL,
KLARA

SLOVENIJALES SORA — MEDVODE:

predsodne stene in del izvoznega programa,
omarice za čevlje

SLOVENIJALES BREŽICE:

spalnice Dušanka, Mimoza

STIF KOPER:

Regal Sara, regal št. 28

5% POPUST

Dostava na dom

Pri nakupu pohištva

odobravamo 10.000 din kredita

KRST V TISKARNI ČP GORENJSKI TISK IN VABILO:

GOSPUDJE TISKARI

Vsim stanovskim tovarišim ino v tiskarnici Gorenski tisk na opravlane dela
gor vzetim na znanje dajemo da bomo za taprave Gutenbergove sinove ta mla-
de kateri so po vsih vorsrifth ta vajenski stan dobru skuz dali z vso andohtjo

GOR JEMALI INO JIH TUDI GAUČALI

v petek prvega vinotoka 1971 ob trikvarti na dve po južini

MODA 71-72 MURKA + GLAS

v soboto, 9. oktobra, ob 19. uri v festivalni dvorani na Bledu

JUGOBANKA

LJUBLJANA, Titova 32

Ekspozitura Jesenice

Cesta maršala Tita 20

obvešča, da posluje vsak dan od 7. do 11.30
in v sobotah od 7. do 9. ure

Ekspozitura opravlja hranilniško službo, vodi devizne
in žiro račune občanov.

Poleg poslov deviznega in dinarskega varčevanja nudi
ekspozitura občanom tudi ostale usluge, vezane na de-
vizne posle, kakor npr.: prodaja deviz za privatna potovanja,
odkup in prodaja čekov, odkup tujih valut, plačila in drugo.

Lastniki deviznih računov, kakor tudi dinarskih hranilnih
vlog, odprtih pri Jugobanki, imajo možnost, da dobe stano-
vanjske in potrošniške kredite.

JUGOBANKA
ekspozitura Jesenice
C. maršala Tita 20

Kmetovalci — ljubitelji cvetja

Vabimo vas, da nas obiščete na
Gorenjskem sejmu od 9. do 18.
oktobra v Kranju

Nekatere kmetijske stroje boste lahko kupili po iz-
redni sejmski ceni, a nekatere celo delno na kredit.
Ljubitelji cvetja boste lahko izbirali pri nakupu
čebulic spomladanskega cvetja, uvoženih iz Holan-
dije. Se priporoča

Kmetijska zadruga SLOGA KRANJ

Združena lesna industrija Tržič

Odbor za splošne zadeve

razpisuje na osnovi določil 33. člena Temelj-
nega zakona o delovnih razmerjih, 279. člena
statuta podjetja in 18. člena pravilnika o med-
sebojnih delovnih razmerjih (reelekcija) de-
lovno mesto

vodje tehničnega sektorja

Pogoj: visoka strokovna izobrazba — diplomirani
inženir z najmanj 5 let prakse v lesni stroki. Nastop
službe 1. decembra 1971.

Prijave z življenjepisom in dokazili o izobrazbi po-
šljite splošnemu sektorju podjetja v 30. dneh od
objave razpisa. O izidu razpisa bodo kandidati obve-
ščeni pisмено v 15 dneh po preteku razpisnega
roka.

Jelovica

lesna industrija, Škofja Loka

Vabi k sodelovanju:

1. KV pleskarje
za delo na terenu, pri montaži stavbnega
pohištva ter stanovanjskih hiš;
2. NK delavce
za delo pri transportu, v skladišču žaga-
nega lesa in proizvodnji stavbnega pohi-
štva;
3. NK delavke
za delo pri proizvodnji stavbnega pohi-
štva

Nastop dela je možen takoj.

Sprejema ponudbe:

za zaposlitev v obratih v Škofji
Loki, Kranju, Preddvoru, Gore-
nji vasi in Sovodnju

Izbrani kandidati za zaposlitev na teh obratih bodo
sprejeti v delovno razmerje takoj, ko bo podjetje
povečalo zaposlenost v obratih.

Prijave naj kandidati za zaposlitev dostavijo pisme-
no v roku 15 dni v kadrovsko-socialni oddelek, Ljfkko
pa se zglasijo na razgovor tudi osebno.

MURKA + GLAS

prirejata 9. oktobra ob 19. uri
v festivalni dvorani na Bledu

MODA 71/72 ZABAVNI VEČER

Sodelujejo športniki olimpijci
— Marta — plesno športni klub
Kranj — instrumentalni kvintet
Gorenjci iz Radovljice — kon-
feransje Janez iz Škofje Loke

Predprodaja vstopnic v prodajalnah
Murke na Bledu, Jesenicah, v Lescah
in Radovljici

mali oglasi

PRODAM

Prodaj malo rabljen 80-litrski brzoparilni KOTEL za kuhanje prašičje krme. Naklo 50 4971

Prodaj večjo količino CEBULE. Mežnarc, Vrba 27 4972

Prodaj tri nova dvokrilna OKNA (Jelovica) z roletami 120 x 120. Boltar A., Cankarjeva 27, Jesenice-Koroška Bela 4973

BRIVSKO FRIZERSKI SALON KRANJ

razpisuje prosto delovno mesto DIREKTORJA

Pogoji: a) delavec z višjo izobrazbo in 3 leta prakse na odgovornem delovnem mestu; b) delavec s srednješolsko izobrazbo in 5 let prakse na odgovornem delovnem mestu. Ponudbe z dokazili o izobrazbi in opisom dosedanjega dela, pošljite razpisni komisiji Brivsko frizerskega salona Kranj. Rok prijave je 15 dni po objavi.

Prodaj trofazno VODNO CRPALKO. Dorfarje 38, Zabnica 4974

Prodaj 400 kg težkega VOLA in KRAVO mlekarico. Dežman, Bodešče 4, Bled 4975

Prodaj nov PONY EX-PRES. Gregorčičeva 17, Cirk, Kranj 4976

Prodaj šest tednov stare PRASICKE. Dvorje 34 4977

Prodaj pet mesecev brejo KRAVO. Češnjavek 11, Cerklje 4978

Ugodno prodaj HRUSKE tepke na drevesu po 20 S din za kg. Prešern, Gorica 17, Radovljica 4979

Prodaj trajno žarečo PEC kúpersbuch, še v garanciji. Jelenc, Reteče 12 4984

VALILNICA NAKLO razprodaja do 12. t. m. dva do šest mesecev stare JARCKE in PETELINČKE po reklamni ceni 4985

KUPIM

Kupim GLAVO za MIZARSKI STROJ 20 do 30 cm obdelovalne širine. Ponudbe s ceno poslati pod »skobeljnik« 4980

STANOVANJA

Iščem STANOVANJE na Bledu ali okolici. Kancler Anton, Alojza Travna 16, Jesenice 4944

POSESTI

Prodaj ZAZIDLJIVO PARCELO (okrog 1000 m²) na Črnivcu pri Brezjah. Naslov v oglasnem oddelku. 4931

IZGUBLJENO

Poštenega najditelja zlate ZAPESTNICE, izgubljene 3. oktobra zvečer, od Titovega trga do Valjavčeve ulice prosim, da jo vrne proti nagradi. Oštrik, Valjavčeva 14, Kranj 4982

OBVESTILA

Tečaj za kvalifikacijo voznika motornih vozil se začne 7. novembra 1971 pri ZSAM Tržič. S prijavi zaključimo 20. oktobra. Vse informacije in prijave sprejema tajnik Jože Goričan, Ročevnica 35, Tržič 4983

KINO

Jesenice RADIO

6. oktobra amer. barv. CS film VZHODNO OD JAVE

7. oktobra amer. barv. CS film PUSTOLOVEC IZ TEXASA

Jesenice PLAVZ

6. oktobra amer. barv. CS film PUSTOLOVEC IZ TEXASA

7.—8. oktobra amer. barv. CS film SKRIVNOSTNA JUSTINA

Dovje Mojstrana

6. oktobra amer. barv. CS film DIVJI CLOVEK

Kranjska gora

7. oktobra amer. barv. CS film VZHODNO OD JAVE

Javornik DELAVSKI DOM

6. oktobra amer. barv. CS film SKRIVNOSTNA JUSTINA

Radovljica

6. oktobra italij. barv. film NEVIDNA ZENA ob 18. uri, amer. barv. film ČRNI PANTERJI V HARLEMU ob 20. uri

7. oktobra angl. barv. film KJE JE JACK ob 20. uri

8. oktobra franc. barv. film REVOLVERASI ob 20. uri

Izdaja in tiska ČP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1, stavba občinske skupščine. — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefoni: redakcija 21-835, 21-860; uprava lista, maolooglasna in naročniška služba 22-152. — Naročnišna: letna 32, polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: beseda 1 din, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Skofja Loka SORA

6. oktobra italij. barv. film NA POMOČ, LJUBEZEN ob 18. in 20. uri

7. oktobra franc.-nem.-italij. barv. film KATARINA, DOVOLJENO JE LJUBITI ob 20. uri

8. oktobra franc.-nem.-italij. barv. film KATARINA, DOVOLJENO JE LJUBITI ob 18. in 20. uri

Železnik OBZORJE

6. oktobra franc.-nem.-italij. barv. film KATARINA, DOVOLJENO JE LJUBITI ob 20. uri

8. oktobra italij. barv. film NA POMOČ, LJUBEZEN ob 20. uri

Kranj CENTER

6. oktobra premiera franc. barv. filma ŽENSKÉ ob 16., 18. in 20. uri

7. oktobra amer. film LETECI HUDICI ob 16. uri, franc. barv. film ŽENSKÉ ob 18. in 20. uri

8. oktobra franc. barv. CS film ...IN NE VPELJI ME V SKUŠNJAVA ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

6. oktobra franc.-italij. barv. CS film LJUBEZENSKA IGRA ob 16., 18. in 20. uri

7. oktobra amer. barv. film PRERIJA CASTI ob 16., 18. in 20. uri

8. oktobra amer. barv. CS film STARI GANGSTER ob 16., 18. in 20. uri

Kamnik DOM

6. oktobra amer. film LETECI HUDICI ob 18. in 20. uri

TRŽIČ

7. oktobra amer. barv. film. ŽENSKA Z DNA MORJA ob 18. in 20. uri

8. oktobra amer. barv. film ŽENSKA Z DNA MORJA ob 18. in 20. uri

ČETRTEK — 7. oktobra, ob 17. uri P. Golia: JURČEK za učence osnovne šole Lucijan Seljak

Kmetovalci, obrtniki!

- NA GORENJSKEM SEJMU OBRTI IN OPREME V KRANJU RAZSTAVLJA ISKRA:
- vrtnalne stroje
 - vibracijske stroje
 - električne pnevmatske stroje
 - brusilne stroje
 - stroje za lakiranje
 - hobby stroje
- NOVOST NA JUGOSLOVANSKEM TRŽIŠČU:

PREMI BRUSILNI STROJ

V ČASU SEJMA DEMONSTRACIJE PRAKTIČNE UPORABE IN PRODAJA. Posebej vam želimo predstaviti premi brusilni stroj PB 122 Al, s katerim lahko brusite vse vrste rezil pri poljedelskih strojih. Moč stroja je 270 W in ima 22000 vrtljajev v minuti v praznem teku. Teža stroja je 2 kg. Maksimalni premer uporabnega brusnega koluta je 25 mm oz. 50 mm z bakelitno vezavo in s posebnim ojačanjem. Brusne kolute lahko kupite v vseh naših industrijskih prodajalnah.

Iskra

Vsi strti, v neizmerni žalosti sporočamo vsem, ki ste ga poznali in imeli radi, da je mnogo prezgodaj umrl naš ljubljani mož in atek

Alojz Aubrecht

Pogreb nepozabnega atka bo v četrtek, 7. oktobra ob 16. uri na kranjsko pokopališče.

Za njim žalujejo: žena Tončka, hčerki Saša in Silva ter bratje in sestre z družinami

Kranj, Mozirje, Celje, Zalec, Vel. Pirešica, Ivančna gorica, Zagreb, 6. okt. 1971

nesreče

PREHITEVANJE PO DESNI

V petek, 1. oktobra, popoldne se je na Ribenski cesti na Bledu pripetila prometna nezgoda zaradi nepravilnega prehitovanja. Voznik osebnega avtomobila Miha Zvan z Bleda je zavijal v desno na dvorišče, vtem pa ga je nepravilno po desni strani prehitel voznik motornega kolesa Milan Vrečko iz Lesc. Pri trčenju je bil motorist huje ranjen in so ga prepeljali v jeseniško bolnišnico.

PREHITEVAL V »ŠKARJE«

Na cesti drugega reda v vasi Virmaše je v soboto, 2. oktobra, zvečer voznik osebnega avtomobila Dragutin Lazovič iz Kranja prehitel avtobus v trenutku, ko mu je iz nasprotnne smeri pripeljal drugi avtobus. Voznik Lazovič se je hotel trčenju izogniti in ko je prehitel avtobus, močno zavil v desno. Pri tem ga je zaneslo s ceste in se je prevrnil na streho. V nesreči je bil sopotnik Radoslav Petrovič lažje ranjen. Škode na avtomobilu je za 5000 din.

NEPRIMERNA HITROST

V nedeljo, 3. oktobra, dopoldne je na cesti drugega reda med Kranjem in Brniki pri odcepu ceste za Senčur zaradi neprimerne hitrosti začelo zanašati voznika osebnega avtomobila Franca Habjaniča iz Ptuja. Avtomobil se je zaradi zanašanja prevrnil na streho, pred tem pa je zadel še kolesarja Jožeta Veglja iz Kranja. Kolesar je dobil tako hude poškodbe, da je na kraju nesreče umrl. V nesreči je bil huje ranjen tudi sopotnik v osebnem avtomobilu Martin Zupanič iz Ptuja. Škode na vozilih je za 18.000 din.

POCILA GUMA

V nedeljo, 3. oktobra, zvečer je na cesti prvega reda v Podljubelju nenadoma počila desna prednja guma na osebnem avtomobilu, ki ga je vozil Drago Zupan iz Kroke. Zaradi tega je avtomobil zaneslo v desno s ceste, kjer je trčil v ograjo. Ranjen ni bil nihče, škode pa je za 20.000 din.

PREKRATKA VARNOSTNA RAZDALJA

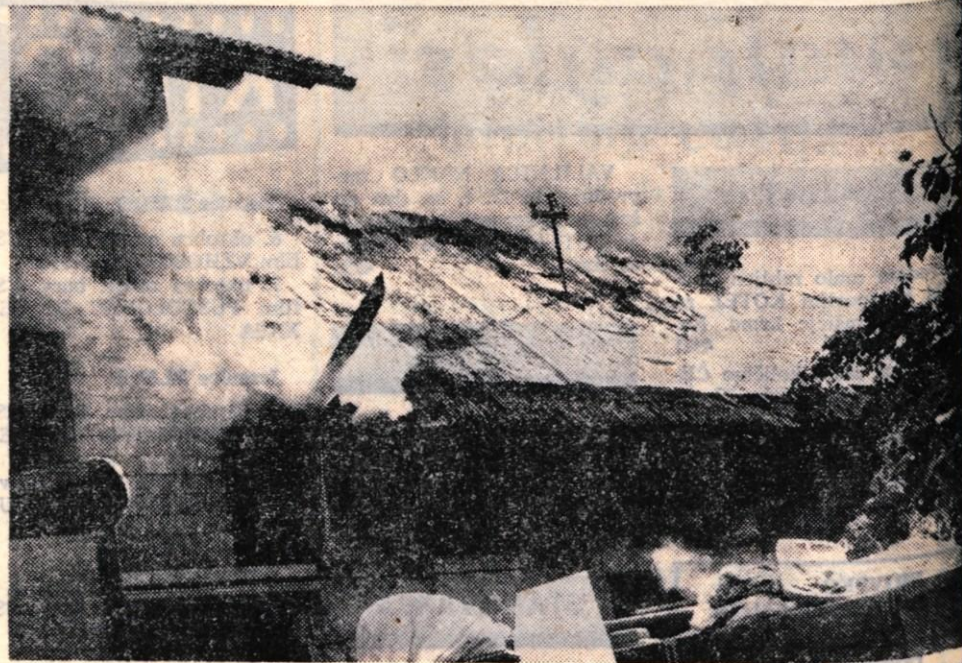
Na cesti prvega reda med Naklom in Bistrico je v nedeljo, 3. oktobra, zvečer voznik osebnega avtomobila Jože Petrovič iz Ljubljane vozil v strnjeni koloni. Pri odcepu ceste za Tržič se je kolona ustavila, voznik Petrovič pa ni mogel pravočasno ustaviti in je trčil v zadnji del avtomobila, ki ga je vozil Anton Černilec iz Naklega. Zaradi tega se je zaletelo ali poškodovalo še troje vozil. V nesreči je bila huje ranjena voznica osebnega avtomobila Maksima Štumfel iz Tržiča. Vozniku Petroviču so odvzeli voziško dovoljenje. Škode na vozilih je za 22.000 din.

NEPREVIDNO ČEZ CESTO

Na Ljubljanski cesti v Kranju je v nedeljo, 3. oktobra, zvečer voznica osebnega avtomobila Marinka Terček iz Kranja pri avtobusnem postajališču na Laborah zadela Čedomira Pavloviča iz Kranja. Nesreča se je pripetila, ko je pešec, ne da bi se prepričal, če je cesta prosta, izven prehoda za pešce prečkal cesto. V nesreči si je Pavlovič zlomil nogo.

NENADOMA PRED AVTOMOBIL

Na Ribenski cesti na Bledu je v ponedeljek, 4. oktobra, popoldne voznik osebnega avtomobila Janez Plemelj prehitel stoječi tovornjak. Nenadoma je izza tovornjaka na kolesu pripeljal Jakob Polak. Avtomobil je kolesarja zadel. Huje ranjenega so prepeljali v jeseniško bolnišnico. L. M.

POŽAR V STRAZIŠČU — V ponedeljek okrog 9. ure dopoldne je nenadoma izbruhnil požar na stanovanjski hiši last Vlada Marna na Smarjetni gori št. 1. Komisija je ugotovila, da je do požara prišlo zaradi slabo izpeljanega in dotrajanega dimnika. Na kraj požara so prihiteli kranjski poklicni gasilci. Požar so omejili in pogasili, vendar pa je pogorelo polovico ostrešja kritega s slamo. Približna škoda znaša okrog 15 do 20 tisoč din. Stanovanjska hiša je bila stara okrog 200 let. — A. Ž. — Foto: A. Učakar

Gorska nesreča

V nedeljo, 3. oktobra, dopoldne se je v severni steni Begunjsčice smrtno ponesrečil Janez Rezar, star 17 let, doma z Golnika. Z njim sta bila še Milan Horvat z Golnika in Ivan Simenc s Kokrice. Na Zelenico so se pripeljali z žičnico, od tam pa so se brez opreme napotili v steno Begunjsčice. Prvi je plezal Rezar. Nenadoma pa se mu je odlomila skala in Rezar je padel kakih 30 metrov globoko v prepad. Tovariša mu brez opreme nista mogla pomagati, obvestila pa sta o nesreči gorsko reševalno službo v Tržiču. Skupina reševalcev je prispela do ponesrečenca okoli pete ure popoldne. Hudo ranjenega Rezarja so prepeljali v jeseniško bolnišnico, vendar je že med prevozom umrl.

Za večjo varnost v prometu

Letošnji program republiške akcije Na cesti nisi sam je dokaj obširen. Občinska komisija za vzgojo in varnost v prometu je zato pripravila okvirni program akcije, ki se bo začela 15. oktobra in bo trajala do konca januarja prihodnje leto. Ne samo, da bodo prirejali predavanja za vse voznike motornih vozil, za šole, ustanove in organizacije, ki so kakorkoli povezane z vzgojo v prometu, v akcijo bodo vključili tudi gospodarske organizacije in podjetja, ki se ukvarjajo s prevozom potnikov in tovara. Vsi vozniki v posameznih podjetjih bodo morali biti seznanjeni z namenom in potekom akcije. Vsa vozila, ki jih uporabljajo za prevoz na cestah, bodo morala biti temeljito tehnično pregledana in brezhibna, posebno pozornost bo treba posvetiti gumam, zavornemu sistemu, lučem in drugemu. Tovornjaki se bodo zadrževali na cestah le tedaj, ko ne bodo po nepotrebnem obremenjevali prometa, povzročali zastoje na cestah ali celo povzročili nesreče.

V akcijo se bodo zavzeto in prizadevno vključevali skupaj s člani komisije za vzgojo in varnost v prometu tudi uslužbenci organov za notranje zadeve, ki bodo vozila na cestah redno pregledovali. Akcija bo torej tekla v dveh smereh: v opozarjanju in poučevanju občanov o nevarnostih na cestah, o primerni in potrebni zimski opremlitvi vozil ter v neposredni kontroli vozil na cestah. D. S.

Zahvala

Ob smrti

Jožeta Markoviča

mlinarja na Okroglem

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti in mu prinesli cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni Pogvajnovim z Okroglega in Urbanu iz Pešnice, ki so pokojnemu Jožetu veliko pomagali. Pristrčna zahvala tudi vsem drugim vaščanom, znancem in prijateljem.

Zena Cilka, nečakinja Francka in Berta

Okroglo, Struževo, 4. oktobra 1971

Sporočamo žalostno vest, da nas je tragično za vedno zapustil naš ljubljani sin in brat v starosti 17 let

Janez Rezar

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, 6. oktobra ob 15.30 izpred hiše žalosti na Golniku št. 3 na pokopališču v Goriče.

Zalujoči: oče, mati, sestri Ivanka in Jožica ter drugo sorodstvo

Golnik, 5. oktobra 1971

Obisk pri naših telesnovzgojnih organizacijah

Z novo sezono novi problemi

Ljubitelji hokeja na Jesenicah že nestrpnost pričakujejo začetek nove hokejske sezone in ugibajo, s kakšnimi možnostmi bodo jeseniški hokejisti začeli novo sezono.

Moštvo državnega prvaka čaka letos vrsta problemov in težav. Gradnja nove strehe nad drsališčem pod Mežakljo jim bo onemogočala treninge in celo tekmovanja, zato bodo na večino treningov in tekem odpotovali v halo Tivoli v Ljubljano. Vzoredno z neprijetno vožnjo v Ljubljano in nazaj in z izgubljenimi urami pa se bo vodstvo hokejskega kluba spoprijelo z dodatnimi finančnimi težavami. Za tekme in treninge na tujih igriščih bodo porabili več denarja, pogrešali pa bodo tudi vsakoletni dohodek od vstopnine. Čeprav v moštvu letos ne bo igral doslej naš najboljši hokejist Albin Felc, računajo, da bodo nekateri starejši in tudi mlajši hokejisti še vedno kos zahtevnim tekmovanjem, ki so pred njimi: tekmovanje za alpski in evropski pokal ter državno prvenstvo.

Predvsem pa bo gradnja strehe nad drsališčem ovirala mlajšim hokejistom Kranjske gore. Najbrž bo prav v njihovih vrstah čutili pomanjkanje prepotrebni treningov, saj na drugih drsališčih ne bodo mogli toliko trenirati kot prav doma.

D. S.

Gorenjska nogometna liga

Napad na sodnika v Naklem

Minulo sredo so odigrali v gorenjski nogometni ligi sedmo kolo. Rezultati: Senčur : Lesce 3:1, Bohinj : Kropa 1:5, Naklo : Ranch Boys 0:2, Predoslje : Kranj 1:3, Tržič : Podbrezje 10:0, Trboje : Preddvor 3:3.

V nedeljskem kolu je prišlo spet do incidenta. V Naklem je na tekmi Naklo : Predoslje osem minut pred koncem pri stanju 2:2 igralec Predoselj udaril sodnika, nakar je le-ta tekmo zaključil. Vsekakor bodo zaradi tega igralci iz Predoselj izgubili tekmo s 3:0. Sicer pa so bili doseženi naslednji rezultati: Kropa : Kranj 1:8, Lesce : Podbrezje 13:0, Alples : Predvor 0:1, Senčur : Trboje 0:0, Bohinj : Tržič 0:7, Naklo : Predoslje 3:0 w. o. V vodstvu je Senčur s 14 točkami pred Tržičem in Kranjem, ki imata po 13 točk.

V mladinski ligi so bili doseženi naslednji rezultati: Triglav : Senčur 1:2, Jesenice : Kranj 3:2, Tržič : Trboje 1:0. V vodstvu so Jesenice z osmimi točkami pred Triglavom in Senčurjem, ki jih imata po sedem.

V A skupini pionirske lige so bili zabeleženi naslednji rezultati: Predoslje : Triglav 4:0, Alples : Preddvor 0:1, Senčur : Kranj B 7:1. V vodstvu so Predoslje s sedmimi točkami. V B skupini so se tekme končale takole: Bohinj : Tržič 1:2, Kranj A : Lesce 1:1, Naklo : Jesenice 1:1. Na lestvici vodijo Lesce s sedmimi točkami.

P. Novak

Metaloprerađivačka industrija (KOVINSKO PREDELOVALNA INDUSTRIJA)

Sloboda Čačak

razpisuje prosto delovno mesto

poslovdje servisa v Kranju

Poslovdja servisa razen organizacije opravlja tudi servisno službo in ima na voljo servisno vozilo. Za delovno mesto se zahteva strokovna izobrazba VKV elektromehanik s tremi leti delovne dobe v stroki in vozniški izpit. Osnovni osebni dohodek 1.383,20 din, stimulatívni del pa po pravilniku.

Prijave z dokazili o strokovni izobrazbi, delovni dobi in o vozniskem izpitu je treba poslati kadrovske službi podjetja v desetih dneh. Če se delovno mesto ne zasede v navedenem roku, oglas velja do zasedbe delovnega mesta.

Prijav brez dokumentov ne bomo upoštevali in nanje ne bomo odgovarjali.

Triglavu šest naslovov

V žudovitem jesenskem vremenu je bilo v nedeljo končano na stadionu Stanka Mlakarja, v organizaciji AK Triglav republiško prvenstvo v atletiki za mlajše mladince. Udeležba je bila zelo številna, saj je sodelovalo okoli 180 mladih iz dvajsetih slovenskih klubov. Najštevilnejše zastopstvo sta imela ljubljanska Olimpija in domači Triglav. Ekipno so največ uspeha dosegli Mariborčani, ki so osvojili devet prvih mest, Triglav s šestimi, Koper s petimi, Olimpija s štirimi, Kladivar petimi prvimi mesti itd. Od posameznikov sta bila najuspešnejša Mariborčan Grošeta, ki je osvojil kar tri naslove, ter domačin Milan Rot, ki je bil prvi dvakrat. Med mladinkami je bila najuspešnejša Mariborčanka Hitijeva s tremi prvimi mesti, sledi pa ji Kranjčanka Metka Papler s tremi naslovi prvaka Slovenije. Izkazala se je tudi štafeta Maribora, ki je v teku 4x100 m postavila nov slovenski pionirski rekord.

REZULTATI:

MLADINCI: 100 m — 1. Grošeta (Ma) 11,0, 2. Ravnikar (Tr) 11,4; 200 m — 1. Grošeta (Ma) 22,5; 400 m — 1. Skok (gim. Ma) 50,6; 1000 m — 1. Zupančič (Ol) 2:37,1, 5. Lah (Tr) 2:49,5; 3000 m — 1. Vastl (Teh. Ma) 9:19,6 7. Krivec 11:58,2; 1500 m zapreke — 1. Zagar (Vel.) 4:46,6, 4. Jere (Tr) 5:17,2; 300 m ovire — 1. Grom (Ko) 42,7, 6. Bremec (Tr) 52,0; 110 m ovire — 1. Pangeršič (Kl) 16,9, 5. Bremec (Tr) 22,1; hoja 10 km — 1. Strašek (Kl) 54:25,4; višina — 1. DERNIČ (Ko) 190, 3. D. Prezelj (Tr) 180; palica — 1. Orličnik (Kl) 320, 2. D. Prezelj (Tr) 220; daljava — 1. Grošeta (Ma) 680; troskok — 1. Grošeta (Ma) 13,20; krogla — 1. Rot (Tr) 12,54, 3. Lotrič (Tr) 11,68; disk — 1. Rot (Tr) 44,39; kopje — 1. Zalar (Cer) 62,93; kladivo — 1. Lotrič (Tr) 36,52, 3. Valher (Tr) 17,49; 4x300 m — 1. Maribor 2:34,3, 5. Triglav 3:02,8; 4x100 m — 1. Koper 45,2, 4. Triglav 48,6

Streško tekmovanje v Cerkljah

V počastitev krajevnih praznikov Cerklje, Poženik, Brniki, Zalog in Senturska gora, je streška družina »Tabor« Cerklje pripravila v ponedeljek popoldne streško tekmovanje z malokalibrsko puško. Sodelovalo je petnajst ekip. Zmagala je ekipa SD »Krvavec« Cerklje z 226 krogi pred SD »Tabor« in SSD Cerklje. Med posamezniki je bil najboljši Alfonz Kern, ki je zbral 89 krogov.

-an

MLADINKE: 60 m — 1. Hitti (Ma) 7,9; 100 m — 1. Hitti (Ma) 12,6, 2. Brezar (Tr) 13,2; 400 m — 1. Smerečnik (Ol) 59,8; 800 m — 1. Smerečnik (Ol) 2:19,1; 80 m ovire — 1. Potočar (Ol) 13,1, 6. Brce (Tr) 15,1; višina — 1. Horvat (Ko) 150, 2. Papler (Tr) 145; daljava — 1. Hitti (Ma) 522; krogla — 1. Papler (Tr) 11,36, 5. Zupanc (Tr) 8,70; disk — 1. Papler (Tr) 42,97, 2. Horvat (Tr) 31,07; kopje — 1. Kurnik (Tr) 35,30, 4. Brce (Tr) 24,67; 4x60 m — 1. Koper 30,5, 4. Triglav 32,8; 4x100 m — 1. Maribor 51,9, 5. Triglav 56,2

D. Žumer

Štefančičev najdaljši skok

V soboto je skočil v zakonski stan jugoslovanski rekorder v smučarskih poletih Kranjčan Peter Štefančič. Ob tem po-

membnem življenjskem dogodku mu čestitajo skakalci smučarskega kluba Triglav.

KS — dvakratni zmagovalec

V okviru prireditev v počastitev krajevnega praznika krajevene skupnosti Cerklje so v soboto popoldne odprli v gostilni Erjavšek v Cerkljah avtomatično kegljišče. Takoj po svečani otvoritvi je bilo prijateljsko tekmovanje v kegljanju med ekipama KS Cerklje in podjetja Elektro Kranj. Domačini so se dobro izkazali. Podrli so kar 2274

kegljev, gostje pa 2234. Pri domačinih je bil najboljši Rok Janežič s 416 podrtimi keglji, pri gostih pa Marjan Rogelj s 418 podrtimi keglji. V ponedeljek pa sta tekmovali ekipi KS Cerklje in KO SZDL Cerklje. Tudi v tem tekmovanju je zmagala ekipa KS, in sicer z 870 podrtimi keglji. Nasprotniki so podrli 855 kegljev.

-an

OD NEDELJE DO NEDELJE

NOGOMET — Nogometaši kranjskega Triglava tudi po petem kolu ne poznajo poraza. Tudi to nedeljo so iz gostovanja v Ajdovščini prinesli obe točki. Jeseničani so se praznih rok vrnili iz Zagorja, medtem ko je bila tekma LTH : Litija prekinjena v 81. minuti.

Rezultati: Primorje : Triglav 1:3 (1:3), Zagorje : Jesenice 2:1 (1:0).

Pari prihodnjega kola: LTH : Vozila, Hrastnik : Triglav, Tolmin : Jesenice.

KOSARKA — Košarkarji in košarkarice so to soboto v republiški ligi odigrali predzadnje kolo. Na Jesenicah so se v gorenjskem derbiju pomerili domačini in loški Kroj. Jeseničani so bili tudi tokrat uspešni. Triglavani so gostovali v Celju. Neugodnemu nasprotniku so morali priznati premoč. V ženski ligi so Jeseničanke v igri s Krojem zaslužno zmagale in ponovno osvojile najvišji slovenski naslov.

Rezultati: moški: Jesenice : Kroj 91:81 (46:31), Celje : Triglav 106 : 75 (55:37), ženske: Jesenice : Kroj 62:40 (31:13).

Pari zadnjega kola: moški: Triglav : Nanos, Lesonit : Jesenice, Kroj : Vrhnika, ženske: Konus : Jesenice, Kroj : Logatec.

ROKOMET — Kranjčani so morali spet priznati premoč gostujoči ekipi. Tokrat jih je na domačem terenu le z golom prednosti odpravil mariborski Branik. Rezultat srečanja: Kranj : Branik 11:12 (6:5).

Par prihodnjega kola: Izola : Kranj.

ODBOJKA — V republiški odbojarski ligi so tokrat Kamničani gostovali v Mariboru in brez težav odpravili domačo Elektrokovino. Jeseniški Kovinar pa je izgubil obe točki v igri z Branikom. V ženski ligi so Jeseničanke izgubile na Ravnah, Kamničanke pa v Celju.

Rezultati: moški: Kovinar : Branik 0:3, Elektrokovina : Kamnik 0:3, ženske: Partizan (C. m.) : Kamnik 3:0, Fužinar : Jesenice 3:0.

Pari prihodnjega kola: moški: Kamnik : Trebnje, Sava : Kovinar, ženske: Kamnik : Maribor, Jesenice : Novo mesto.

-dh

1+3

PREIZKUŠNJA VSELJUDSKEGA ODPORA

V soboto, 2. oktobra, so se začeli na področju Bele Krajine Kor-duna, Banije, Like in zahodne Bosne veliki manevri oboroženih sil SFRJ, ki bodo trajali do 9. oktobra. Na njih sodelujejo razen redne vojske tudi enote teritorialne obrambe, civilne zaščite in vsi dejavniki splošnega ljudskega odpora

Manevri nosijo naziv SVO-BODA 71. Posvečeni so 30. obletnici vstaje jugoslovanskih narodov. V teh dneh na manevrih preizkušamo našo sposobnost in pripravljenost, da se na podoben način, kot v NOB, vendar z večjimi izkušnjami in s popolnejšo organizacijo, upremo sovražniku, ki bo ogrozil našo neodvisnost. Manevri se odvijajo v treh republikah, in sicer tam, kjer se je 1943. leta začela četrta sovražna ofenziva, ki je kasneje prerasla v peto, ki je za nas pomenila vojaško in politično zmago 1945. leta.

Najvažnejša politična značilnost manevrov je v tem, da se odvijajo v neuvrščeni deželi, ki ne pripada nobenemu bloku, vendar ima pomemben in občutljiv strateški položaj. Zato napadalec ni naprej izbiran, temveč gre za napadalca, ki lahko kjerkoli vdre na naše ozemlje. V vo-

jaškem pogledu pa so manevri Svoboda 71 prvi celoviti preizkus naše zamisli splošnega ljudskega odpora, ki ima korenine v NOB in ga vpeljujemo zadnja leta. V manevrih zato sodelujejo redne enote JLA, partizanske enote, organizacije civilne zaščite, delovne in druge organizacije, družbenopolitične skupnosti itd. Vsi delujejo v pogojih, ki bi vladali v resnični vojni.

Manevri so tudi preizkus, kako se obnaša prebivalstvo na ozemlju, ki si ga skuša predrediti agresor.

Manevri so dosegli večeraj in danes svoj višek, posebno v bojih za Kolpo in za njeno prečkanje. »Modri« predstavljajo sovražnika, ki mu poveljuje generalpodpolkovnik Stane Potočar, »rdeči« pa našo vojsko, ki brani neodvisnost in skuša onemogočiti in izgnati agresorja. Njim po-

veljuje generalpolkovnik Đoko Jovanović. »Rdečim« pomagajo tudi enote teritorialne obrambe, mladinske enote, skratka, vse prebivalstvo. Njih vodi komandant glavnega štaba Hrvatske Srečko Manola. Komandant vseh manevrov pa je načelnik generalštaba JLA generalpolkovnik Viktor Bubanj.

Slovesen zaključek manevrov bo v soboto, 9. oktobra, v Karlovcu, kamor je prišel v ponedeljek tudi predsednik republike in vrhovni komandant oboroženih sil SFRJ, maršal Josip Broz-Tito. Razen tega, da bo spremljal manevre, bo obiskal številne delovne organizacije na področju manevrov. Ob zaključku manevrov pa bo v Karlovcu slovesen mimohod udeležencev manevrov, ki jim bo spregovoril tudi maršal Tito.

J. Košnjek

Le kolektivno delo rodi sadove

Pred tednom dni se je v Ljubljani končal 3. jugoslovanski kongres medicine dela. Tudi tokrat smo poiskali jeniškega strokovnjaka za medicino dela dr. Jožeta Jensterla in ga zaprosili za oceno dela kongresa.

»Kakšni so rezultati, nova spoznanja, ki jih je prinesel nedavni kongres?«

»Prvi splošni vtisi so nedvomno zadovoljivi, končnih strokovnih ocen pa še nimamo, ker je za nepristransko in objektivno analizo potrebno še nekaj časa. Morda je eno najvažnejših spoznanj kongresa prav v tem, da so si bili vsi udeleženci edini, da dandanes osamljeno delo na področju medicine dela ne rodi zaželenih in zadovoljivih rezultatov. Nova odkritja na vseh področjih prinašajo in porajajo izrazito kolektivne probleme, ki jih lahko rešujemo le v sodelovanju in kolektivnem delu z vsemi strokovnjaki. S tistimi torej, ki se ukvarjajo s samim človekom na eni in z njegovim delom na drugi strani.«

»Kaj so ugotovili naši strokovnjaki?«

»Predvsem to, da so delovne razmere delavcev v črni in barvasti metalurgiji slabše, če jih primerjamo z delovnimi razmerami delavcev v ostalih panogah gospodarstva. Nedvomno so večje predvsem njihove telesne in ekološke obremenitve. Zahtevali so, da morajo v prihodnje delovne organizacije in

službe za varstvo pri delu bolj poskrbeti za delavce in probleme varstva pri delu še naprej reševati z beneficiranim delovnim stažem.

Precej so govorili tudi o poklicnih boleznih, njihov odkrivanju in tudi o ocenjevanju zmoglosti za delo, problemu, ki je nemalokrat precej pereč. Strokovnjaki so predlagali nekaj novih misli, ugotovitev in spoznanj, ki bodo vsekakor koristna in uporabna pri našem vsakdanjem delu.«

»O čem so govorili gorenjski specialisti?«

»Prispevki gorenjskih strokovnjakov so se vključili v 1. kongresno temo. Udeleženci so jih sprejeli z zanimanjem, saj snov, o kateri so govorili, pri nas še ni bila tako vsestransko obdelana in analizirana. Zanimive so bile predvsem primerjave med ekološkimi obremenitvami delavca, ki dela na zastarelih strojih in obremenitvami tistega, ki je zaposlen pri največjih strojih. Po svoji strokovni analizi in zanimivosti pa ni zaostajal tudi prispevek o motnih venskih obtokih v spodnjih okončinah pri delavcih Zelezarne Jesenice.

»Kakšni so bili referati udeležencev iz drugih držav?«

»Na kongresu je sodelovalo 14 aktivnih udeležencev kongresa, njihovi referati so bili strokovni, spoznanja poučna in koristna. Nadvse zanimiva sta bila prispevka o nekaterih metodah odkrivanja ne-

varnosti pri delu in o nekaterih testih za odkrivanje dokazljivih presnovkov v delavčevi krvi in seču.«

»Kako bodo nova spoznanja, ki jih je prispeval kongres, vplivala na vaše prihodnje delo v Zelezarni Jesenice?«

»Prav gotovo bo tudi v prihodnje naša glavna naloga preprečevanje in zdravljenje bolezni dihal, ki so v Zelezarni Jesenice še vedno najvažnejši problem. Zaradi teh bolezni je največ nesreč, največ izgubljenih delovnih dni. Mislim in trditi se bo treba za uvajanje nove tehnologije in poskrbeti za ustrezno preventivo. Drugi problem je obolenje prebavil, ki ima več vzrokov: nepravilna, neredna in slaba prehrana, neustrezni delovni čas itd. Samo zaradi obolenja prebavil smo lani v Zelezarni izgubili 5640 delovnih dni. Delavci pri delu tudi prevečkrat stojijo, prenašajo težka bremena in posledice so obolenja sklepov, gibal, mišic. Praviloma bi človek moral le nadzorovati delovni proces in se ne vanj tudi težko fizično vključevati. Nastaja in poraja pa se seveda še vrsta drugih problemov, ki pa jih, tako kot so poudarili strokovnjaki na kongresu, ne bi smeli reševati z beneficiranim delovnim stažem, ampak izključno le z napori in prizadevanji za izboljšanje delovnih razmer v podjetjih.«

niran pouk. Tak pouk je zelo zahteven za učitelja, vendar pa se otrokom, ki so šolanje nadaljevali na strokovnih šolah ni prav nič poznalo, da so hodili v oddelke s kombiniranim poukom. V takem oddelku mora učitelj preračunati skoraj vsako sekundo svojega dela. V tem oddelku sem se tako izpopolnil, da so učitelji novinci prihajali na prvo službeno mesto k meni na Jezersko. Naša šola je bila dolga leta cilj ekskurzij prosvetnih delavcev tudi iz drugih republik.«

Leon Janškovec: »Zame so bile najlepše ure, kadar sem kot ravnatelj lahko prisostvoval delu v razredu, ki ga je vodil sposoben učitelj. Takrat in še večkrat sem si zaželel, da bi takega sposobnega učitelja lahko poslušali še drugi družbeni delavci. Le tako — namreč ob praktičnem delu z otroki — bi marsikomu postalo jasno, koliko truda in sposobnosti je treba pokazati pri pouku. Vse premalo se namreč poznamo, da bi delo znali tudi ceniti. Če bomo učiteljevo delo ocenjevali le po učiteljevih obveznih urah, potem bomo še vedno daleč od dejanske ocene njegovega dela. Saj ne rečem, od leta 1961 se je pri nas v šolstvu veliko premaknilo. Zadovoljni z vsem pa le še ne moremo biti povsem.«

Anton Mušič: »Vse bo povedano, če rečem, da bi bil še enkrat učitelj, če bi se še enkrat rodil. Res, rad sem bil učitelj, čeprav sem v ta poklic zajadral pravzaprav po sili. Večina službenih let, kar 28, sem imel kombi-

Franjo Klojčnik: Dijaški domovi so bili dolgo časa nekje ob robu prosvetne dejavnosti, zdaj pa se je začelo tudi na tem področju stanje izboljševati. Družba je spoznala, kako pomembna je vzgoja mlade osebnosti v domskih skupnostih. Kot dolgoletni ravnatelj dijaškega doma sem si vedno prizadeval, da so se gojenci vključevali v dogajanja v domski skupnosti, saj mora domski vzgojni program dopoljevati vzgojno dejavnost šol. Delež domske vzgoje pri oblikovanju mlade osebnosti pa bo še pomembnejši, če bo družba omogočila kar največ mladim, posebno iz obrobnejših krajev, bivanje v sodobno opremljenih domovih in — kar je tudi pomembno — z regresirano oskrbnino.«

L. M.